

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija

Valstybės įmonė Valstybės žemės fondas

Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrasis planas

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita

II etapas. Konceptijos rengimo stadija

Planavimo organizatorius:

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija

Plano rengėjas:

Valstybės įmonė Valstybės žemės fondas

Jungtinės veiklos partneriai:

ĮĮ „Atkulos projektai“

VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas

B. Pinkevičiaus ĮĮ

Vilnius, 2017

OBJEKTAS: Gaižiūnų karinio mokymo teritorija

PLANAS: Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrasis planas

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija

PLANAVIMO RŪŠIS IR LYGMUO: vietovės lygmens bendrasis planas

		VALSTYBĖS ĮMONĖ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS Konstitucijos pr. 23-401 (A korpusas), LT-08105 Vilnius, Tel. (8 5) 261 8856, faks. (8 5) 262 1672, El. paštas: krastotvarka@vzf.lt		Planavimo organizatorius Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
Pareigos	Atestato Nr.	Vardas, pavardė	Parašas	Sutartis Nr. 2SU-80 Data 2015-12-11
Bendrojo plano vadovė	TPV 0025	Rita Palčiauskaitė		A.V.
Grupės vadovė		Aušra Kitovienė		
Vyr. specialistė		Vida Bujauskienė		

TURINYS

ĮVADAS	5
1. INFORMACIJA APIE PLANO RENGIMO ORGANIZATORIŲ IR PLANO RENGĖJĄ BEI VERTINIMO SUBJEKTUS	6
2. INFORMACIJA APIE RENGIAMĄ BENDRĄJ PLANĄ	7
2.1. Plano pavadinimas	7
2.2. Plano sąsaja su kitais planais ar programomis	8
3. ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS	10
3.1. Teritorijos struktūros vertinimas	10
3.2. Gamtinės aplinkos ir aplinkos būklės įvertinimas	17
3.3. Susisiekimo infrastruktūros vertinimas.....	19
3.4. Aplinkos būklės pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas	25
4. TERITORIJOS, KURIOS GALI BŪTI REIŠMINGAI PAVEIKTOS	26
4.1. Saugomos teritorijos	26
4.2. Gamtinio karkaso teritorijos	35
4.3. Kultūros paveldo objektai ir jų teritorijos	37
4.4. Gyvenamosios teritorijos	37
5. SU BENDRUOJU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS	37
5.1. Problemos, susijusios su aplinkos apsaugai svarbiomis teritorijomis	38
6. TARPTAUTINIŲ, EUROPOS BENDRIJOS IR NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI 39	
7. GALIMOS REIŠMINGOS PASEKMĖS APLINKAI	42
8. PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI	46
9. PASIRINKTOS BENDROJO PLANO KONCEPCIJOS KRYPTYS IR ALTERNATYVOS	46
9.1. Konceptijos variantai	46
9.2. Teritorinės plėtros koncepcija	47
9.3. Teritorijų tvarkymo režimai	48
9.4. Aplinkos apsauga ir kraštovaizdžio apsauga	48
9.5. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga	50
9.6. Susisiekimo sistemos plėtojimo koncepcija	50
9.7. Inžinerinės aplinkos plėtojimo koncepcija	50
10. VERTINIMO METU IŠKILUSIŲ PROBLEMŲ APRAŠYMAS	51
11. STEBĖSENOS PRIEMONIŲ APRAŠYMAS	52
12. SANTRAUKA	52
13. GRAFINĖ DALIS	54
PRIEDAI	55
Lietuvos kariuomenės mokymo ir doktrinų valdybos 2018-01-11 raštas Nr. IS-20 Dėl informacijos, reikalingos Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrųjų planų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoms papildyti, pateikimo“	56
Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno skyriaus 2017-07-31 raštas Nr. (1.29-K)2K-896 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumento“	58
Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamento 2017-07-25 raštas Nr. 2.2-4137(17.5.4.2.22) „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumento“	59
Aplinkos apsaugos agentūros 2017-07-25 raštas Nr. 2.2-4137(17.5.4.2.21) Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano ir	

Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentų“.....	60
Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2017-07-26 raštas Nr. 4-V3-1095(7.23) „Dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentų“.....	61
Valstybės įmonės Valstybės žemės fondas 2017-09-06 raštas Nr. S-10012 Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentų“.....	63
Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2017-09-22 raštas Nr. 4-V3-1349(7.23) „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentų“	65

IVADAS

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV) yra rengiamo Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano (toliau – Bendrasis planas) įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas. Vadovaujantis LR Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtinto Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo III skyriaus 6.1, 6.2, 6.3, 6.4 punktais, SPAV privaloma atlikti, kai „rengiamas planas ar programa, skirti pramonės, energetikos, transporto, telekomunikacijų, turizmo, žemės ūkio, miškų ūkio, žuvininkystės, vandens ūkio plėtrai, atliekų tvarkymui, specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, detalusis planas ar žemės valdos projektas, kuris nustato ūkinės veiklos, įrašytos į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas) 1 ar 2 priedus, vystymo pagrindus ir kuris rengiamas didesniai nei 10 kv. kilometrų plotui“, „rengiamas ar keičiamas bendrasis planas“, „plano ar programos įgyvendinimas susijęs su „Natura 2000“ teritorijomis ar „Natura 2000“ teritorijų artima aplinka ir Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba) aplinkos ministro nustatyta tvarka nustato, kad tokio plano ar programos įgyvendinimas (atskirai ar kartu su kitais planais ir programomis) gali turėti reikšmingų pasekmių „Natura 2000“ teritorijoms. „Natura 2000“ teritorijų artima aplinka – plano ar programos įgyvendinimo vietovė, tiesiogiai besiribojanti su „Natura 2000“ teritorija arba esanti netoli jos, jeigu dėl gamtinių ryšių tarp vietovių arba dėl ūkinės veiklos masto tikėtina, kad numatomas įgyvendinti planas ar programa gali neigiamai paveikti „Natura 2000“ teritorijos vientisumą ar joje saugomas natūralias buveines ar rūšis“.

SPAV tikslai:

1. Nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimas reikšmingas Bendrojo plano keitimo įgyvendinimo pasekmes aplinkai.
2. Užtikrinti, kad bus konsultuojamasi su atitinkamomis valstybės ir savivaldybių institucijomis, visuomene, atsižvelgiama į šių konsultacijų rezultatus.
3. Užtikrinti, kad Bendrojo plano keitimo organizatorius, t. y. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, turės išsamią ir patikimą informaciją apie galimas reikšmingas Bendrojo plano pasekmes aplinkai ir atsižvelgs į ją.

SPAV atliekamas šiais principais:

1. Identifikuojamos ir lyginamos Bendrojo plano keitimo koncepcijoje siūlomos alternatyvos.
2. Išanalizuojamas bei patobulinamas rengiamas planavimo dokumentas aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektais.
3. Užtikrinamas dialogas tarp rengiamo planavimo dokumento rengėjų, suinteresuotų savivaldybės institucijų bei visuomenės.

Bendrasis planas rengiamas vadovaujantis LR Vyriausybės 2014 m. spalio 22 d. nutarimu Nr. 1153 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) ir Švenčionių rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Pabradės seniūnijoje) bendrųjų planų“, LR Vyriausybės 2016 m. liepos 20 d. nutarimo Nr. 747 nauja redakcija „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 22 d. Nutarimo Nr. 1153 „dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) ir Švenčionių rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Pabradės seniūnijoje) bendrųjų planų rengimo“ pakeitimo“, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2014 m. lapkričio 13 d. įsakymu Nr. V-1093 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) ir Švenčionių rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Pabradės seniūnijoje) bendrųjų planų

planavimo darbų programų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2016 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. V-857 „Dėl krašto apsaugos ministro 2014 m. lapkričio 13 d. įsakymo Nr. V-1093 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligonų ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje ir Švenčionių rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Pabradės seniūnijoje) bendrųjų planų planavimo darbų programų patvirtinimo“ pakeitimo“, Teritorijų planavimo įstatymu, Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatais, kitais teisės aktais.

Lietuvos Respublikos Seimas 2014 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. XII-1228 „Dėl Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų, esančių Jonavos rajono savivaldybės Ruklos seniūnijoje ir Švenčionių rajono savivaldybės Pabradės seniūnijoje, išplėtimo projekto pripažinimo ypatingos valstybinės svarbos projektu“ pripažino Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų, esančių Jonavos rajono savivaldybės Ruklos seniūnijoje ir Švenčionių rajono savivaldybės Pabradės seniūnijoje, išplėtimo projektą ypatingos valstybinės svarbos projektu.

Įgyvendinti Bendrojo plano sprendiniai gali turėti teigiamą arba neigiamą poveikį planuojamai teritorijai. Galimam reikšmingam poveikiui aplinkai įvertinti ir kiek įmanoma sumažinti neigiamas jo pasekmes, reikalingas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas. Jis padės tobulinti strateginius plano sprendimus ankstyvojoje planavimo stadijoje. SPAV procedūrų metu galima pakeisti pradinius planavimo tikslus ar jų įgyvendinimo priemones. Taip pat SPAV užtikrins konsultavimąsi su įvairių lygmenų institucijomis ir visuomene bei sudarys sąlygas atsižvelgti į jų nuomonę, o plano rengimo organizatorius turės išsamią ir patikimą informaciją apie plano įgyvendinimo pasekmes.

SPAV yra prevencinis aplinkos apsaugos instrumentas, todėl vienas iš svarbiausių jo principų – užtikrinti, kad planavimo dokumento rengimo organizatoriai turėtų išsamią ir patikimą informaciją apie galimas reikšmingas įgyvendinimo pasekmes planuojamos teritorijos aplinkai kuo ankstyvesnio planavimo metu. Pagrindinis reikalavimas integruojant SPAV į teritorijų planavimo dokumentų rengimo procesą yra užtikrinti, kad jis bus atliekamas prieš priimant ir/arba tvirtinant planavimo dokumentą, kai dar nėra vėlu nagrinėti ir rinktis tinkamiausią sprendinių alternatyvą. Tai leis pasiūlyti reikiamas prevencines ir kompensacines priemones galimoms neigiamoms pasekmėms išvengti ir/ar sumažinti bei parinkti geriausius sprendimus jų plėtojimui bei įgyvendinimui.

Teritorijų planavimo dokumentų rengimo atveju SPAV procedūros yra išsamiai reglamentuotos ir integruotos į skirtingus šių dokumentų rengimo etapus ir stadijas:

1. Atranka SPAV atlikti atliekama teritorijų planavimo dokumento proceso parengiamojo etapo metu. SPAV yra privalomas rengiant rajono lygmenų bendruosius planavimo dokumentus ar esminius jų pakeitimus.

2. Vertinimo apimties nustatymo dokumentas bei SPAV ataskaita rengiama teritorijų planavimo dokumento koncepcijos metu.

SPAV ataskaita rengiama remiantis atliktu Strateginiu pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentu ir SPAV apimties nustatymo dokumento vertinimo subjektų išvadomis.

1. INFORMACIJA APIE PLANO RENGIMO ORGANIZATORIŲ IR PLANO RENGĖJĄ BEI VERTINIMO SUBJEKTUS

Planavimo organizatorius: LR Krašto apsaugos ministerija, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel. 8 (706) 70750, faks. (8 5) 264 8517, el. paštas: kam@kam.lt.

Įgaliota institucija: Infrastruktūros plėtros departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos, Mindaugo g. 24, LT-03215 Vilnius, tel.: (85) 210 3784, el. paštas: vilija.mazeikiene@kam.lt.

Plano rengėjas: Valstybės įmonės Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius, Konstitucijos pr. 23A korpusas, 08105 Vilnius, tel. 8 626 10064, faks. (8 5) 262 16 72, el. paštas: krastotvarka@vzf.lt.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio mėn. 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintu „Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu“ Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektai yra valstybės ir savivaldybių institucijos, nagrinėjančios strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentus ir pagal kompetenciją teikiančios išvadas. Bendrojo plano rengimo SPAV proceso dalyviai:

- Bendrojo plano rengimo organizatorius – LR Krašto apsaugos ministerija;
- Aplinkos apsaugos agentūra;
- Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos;
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno skyrius;
- Visuomenė;
- Su planuojama teritorija besiribojančios – Jonavos rajono ir Kaišiadorių rajono – savivaldybės (suinteresuotas dalyvis).

Išvardinti SPAV proceso dalyviai pagal kompetenciją nagrinėja SPAV ataskaitą bei teikia išvadas dėl parengtų SPAV dokumentų kokybės.

Visuomenė vertinant rengiamo Bendrojo plano sprendinius dalyvauja Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo mėn. 18 d. nutarimu Nr. 1079 „Dėl visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“ (2013 m. gruodžio mėn. 18 d. nutarimo Nr. 1267 redakcija) nustatyta tvarka.

2. INFORMACIJA APIE RENGIAMĄ BENDRĄJĮ PLANĄ

2.1. Plano pavadinimas

Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrasis planas.

Bendrojo plano tikslai:

- numatyti karinio mokymo teritorijos ribas Kaišiadorių rajono savivaldybėje;
- įvertinti esamas ir perspektyvines karinių poligono ir karinio mokymo teritorijoje, esančioje Jonavos rajono savivaldybėje, veiklos kryptis, kompleksiskai suplanuoti karinio mokymo teritorijos plėtrą Kaišiadorių rajono savivaldybėje, nustatyti jos naudojimo ir veiklos plėtojimo sąlygas;
- suformuoti darnią ir tvarią kariuomenės ir vietos savivaldybės plėtros poreikiams neprieštaraujančią aplinką, užtikrinančią nuolatinę darnią teritorijos plėtrą, įvertinti gamtos ir kraštovaizdžio vertybių apsaugą ir galimybes teritoriją panaudoti kuo racionaliau, atsižvelgiant į tai, kad funkciniais ryšiais susieta karinio poligono ir karinio mokymo teritorija bus plečiama ir Jonavos rajono savivaldybėje, ir taip pasiekti norimą pozityvų rezultatą – sudaryti sąlygas kariuomenės veiklos plėtrai;
- suderinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, visuomenės, savivaldybės ir valstybės interesus, susijusius su teritorijos ir žemės sklypų naudojimo ir veiklos plėtojimo planuojamoje teritorijoje sąlygomis.

Bendrojo plano uždaviniai:

- nustatyti karinio mokymo teritorijos plėtros poreikius bendrųjų planų sprendinių galiojimo laikotarpiui, suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;

- išanalizuoti karinio poligono ir karinio mokymo teritorijose, esančiose Jonavos rajono savivaldybės teritorijoje, vykdomą veiklą, vykstančius natūralius (gamtinius) procesus, jų ypatumus ir suformuoti karinio mokymo teritorijos Kaišiadorių rajono savivaldybėje plėtros modelį, kuris leistų užtikrinti ilgalaikės bendras karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos (Jonavos ir Kaišiadorių rajonų savivaldybėse) ir juose vykdomos veiklos plėtros galimybes, derinant jas su vietos savivaldybės plėtros poreikiais, gamtos ir kultūros paveldo objektų apsauga;
- atsižvelgti į karinio poligono ir karinio mokymo teritorijų, esančių Jonavos rajono savivaldybėje, vykdomos veiklos plėtros kryptis ir nustatyti darnius veiklos vystymo galimybių sprendinius;
- suplanuoti inžinerinei ir karinei infrastruktūrai reikalingų teritorijų ir (ar) inžinerinių komunikacijų koridorių ribas, galimas žemės sklypų ribas ir (ar) žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo principus, planuojamos teritorijos aprūpinimo inžineriniais tinklais ir susisiekimo komunikacijomis būdus;
- įvertinus žemės naudojimo poreikį, nustatyti karinio mokymo teritoriją, kurios reikia kariuomenės veiklai už karinio poligono teritorijos ribų;
- numatyti inžinerinių komunikacijų koridorius, specialiąsias žemės ir vandens naudojimo sąlygas;
- rengiant Bendrąjį planą, išnagrinėti ir, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau – SPAV) procedūrų metu atlikus vertinimą ekonominiu, aplinkos apsaugos ir socialiniu aspektais, išrinkti optimalią karinio mokymo teritorijos plėtros alternatyvą, geriausiai atitinkančią Lietuvos kariuomenės, miškų urėdijų ir aplinkos apsaugos atstovų interesus;
- numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemones

BP siekiama praplėsti karinio mokymo teritoriją, pritaikant ją kuopai ir kuopos grupės dydžio vienetui atlikti manevrus bei vykdyti rengimą pagal nustatytus standartus, neįtakojant kitų karinių ir karinio mokymo vienetų veiklos, atitikti NATO ir sąjungininkų standartus.

2.2. Plano sąsaja su kitais planais ar programomis

Bendrasis planas rengiamas vadovaujantis šiais planavimo dokumentais, planavimo sąlygomis:

Bendrieji planai:

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas 2002 m. spalio 29 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. 9-1154 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano“;
- Kauno apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas 2009 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 672 „Dėl Kauno apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano patvirtinimo“ (toliau – Kauno apskrities teritorijos bendrasis planas);
- Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. V17-1 (toliau – Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas).

Specialieji planai:

- Kaišiadorių rajono savivaldybės valstybinės reikšmės miškų plotų schema, patvirtinta LRV 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1154 „Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo“;

- Kaišiadorių rajono savivaldybės miškų priskyrimo miškų grupėms sąrašas, kurio neatskiriama dalis Kauno apskrities miškų priskyrimo miškų grupėms schema, patvirtinta LRV 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 520 „Dėl Kauno apskrities miškų priskyrimo miškų grupėms“;
- Kauno apskrities miškų tvarkymo schema, patvirtinta LR Aplinkos ministro 2016 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-368 „Dėl Kauno apskrities miškų tvarkymo schemos patvirtinimo“;
- Kaišiadorių rajono savivaldybės miškų išdėstymo žemėtvarkos schema, patvirtinta Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2008 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. V17-680.
- Vėjo jėgainių išdėstymo Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. spalio 28 d. sprendimu Nr. V17-302;
- Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos vandens tiekimo ir nuotekų infrastruktūros specialusis planas, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. V17-83;
- Tele 2 mobiliojo ryšio bazinių stočių išdėstymas Kaišiadorių rajono teritorijoje, patvirtinta Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2006 m. rugpjūčio 22 d. sprendimu Nr. ;
- Vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialusis planas, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2015 gegužės 28 d. sprendimu Nr. V17-149;
- Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas LR Aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703 „Dėl nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano patvirtinimo“;
- Būdos – Pravieniškių miškų biosferos poligono ribų planas ir nuostatai, patvirtinti LR Aplinkos ministro 2004 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. D1-590 Nr. „Dėl Babtų–Varlupos miškų, Balbieriškio miško, Biržų girios ir Būdos – Pravieniškių miškų biosferos poligonų įsteigimo, biosferos poligonų nuostatų bei biosferos poligonų ribų patvirtinimo“;
- Būdos – Pravieniškių miškų biosferos poligono gamtotvarkos planas, patvirtintas LR aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-935 „Dėl Būdos – Pravieniškių miškų biosferos poligono gamtotvarkos plano patvirtinimo“.

Kitos galiojančios strategijos ir programos:

- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160;
- Valstybės ilgalaikės raidos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 „Dėl Valstybės ilgalaikės raidos strategijos“;
- 2014-2020 metų nacionalinė pažangos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“;
- Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“;
- Nacionalinė susisiekimo plėtros 2014-2022 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1253 „Dėl nacionalinės susisiekimo plėtros 2014-2022 metų programos patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašas, patvirtintas LR Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526;
- Kiti teisiniai dokumentai, nurodyti planavimo sąlygose.

Planavimo sąlygos:

1. LR Aplinkos ministerijos 2017-04-04 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG27236;
2. LR Ūkio ministerijos 2017-03-14 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG25159;
3. LR Sveikatos apsaugos ministerijos 2017-03-17 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG25632;

4. LR Susisiekimo ministerijos 2017-03-30 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG26817;
5. Lietuvos kariuomenės 2017-03-31 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG27032;
6. AB Litgrid 2017-03-14 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG25077;
7. LR Kultūros ministerijos 2017-03-30 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG25737;
8. Civilinės aviacijos administracija 2017-03-13 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG25108;
9. AB „Energijos skirstymo operatorius“ 2017-03-13 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG24975;
10. AB „Amber Grid“ 2017-03-23 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG26076;
11. LR Žemės ūkio ministerijos 2017-04-04 teritorijų planavimo sąlygos Nr. REG27328.

3. ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS

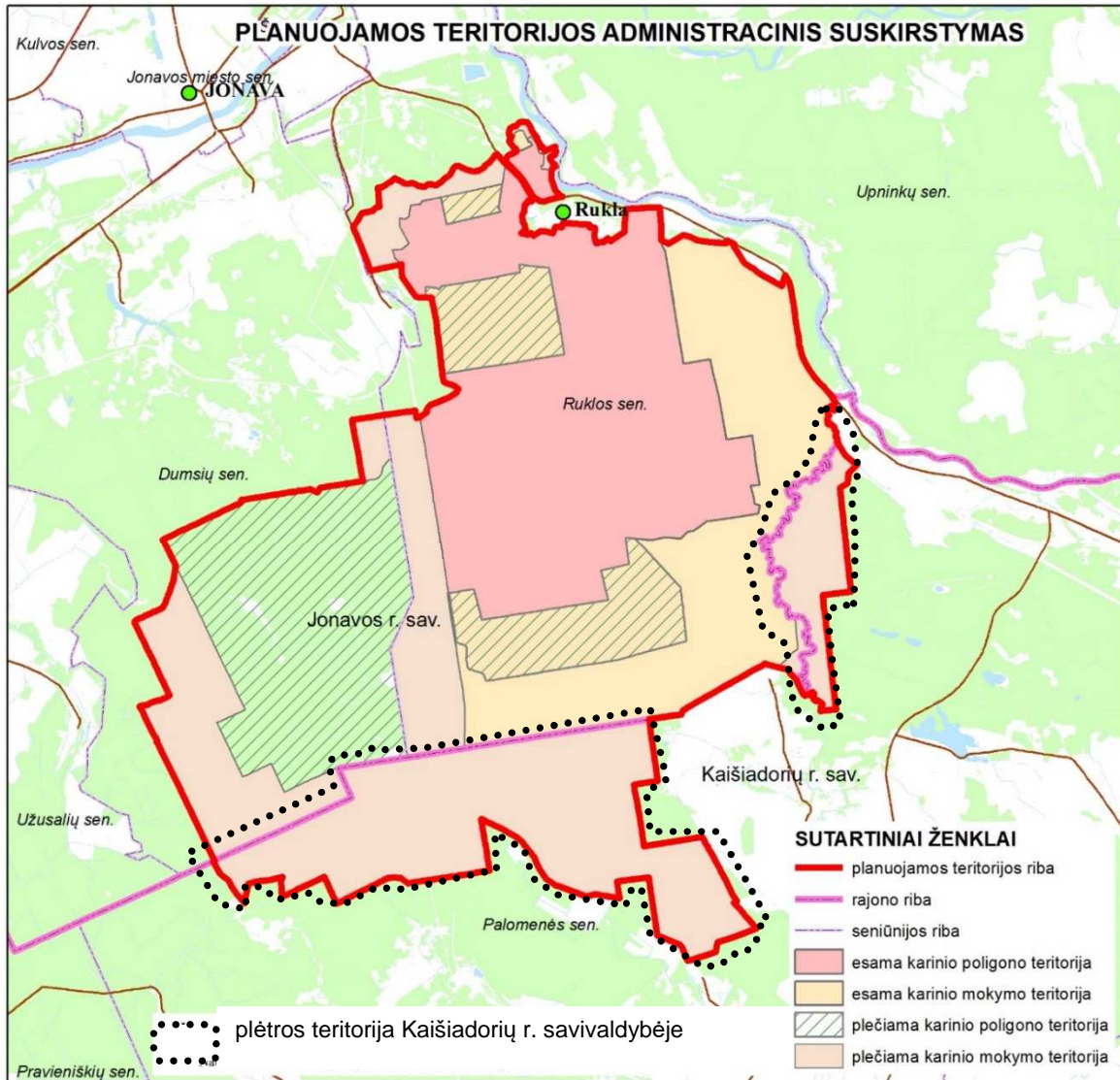
Esamos būklės ir jos pokyčių apžvalga Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) teritorijoje yra parengta pagal Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano esamos būklės analizę ir apima:

- Teritorijos struktūros vertinimą;
- Gamtinės aplinkos ir aplinkos būklės vertinimą;
- Susisiekimo infrastruktūros vertinimą;
- Inžinerinės aplinkos vertinimą.

3.1. Teritorijos struktūros vertinimas

Kauno apskrityje Kaišiadorių rajono ir Jonavos savivaldybių teritorijose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. liepos 20 d. nutarimu Nr. 747 rengiami savivaldybių dalių (karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų) bendrieji planai. Į bendrą Jonavos ir Kaišiadorių rajonų savivaldybių dalių bendrųjų planų planuojamą teritoriją įtraukta esamų Gaižiūnų karinio poligono ir karinio mokymo teritorijų bei numatyti jų abiejų plėtros plotai. Bendra planuojama teritorija yra išsidėsčiusi 8 km į šiaurę nuo Kaišiadorių miesto ir 5 km į pietryčius nuo Jonavos miesto (3.1.-1 pav.).

Gaižiūnų karinio poligono ir karinio mokymo teritorijų paskirtį, naudojimą ir valdymą reglamentuoja LR Vyriausybės 2000 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 545. Gaižiūnų karinis poligonas buvo įkurtas dar 1931 m. Esamos karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos patenka į Jonavos savivaldybės Ruklos seniūniją. Esami abiejų teritorijų plotai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m gegužės 12 d. nutarimu Nr. 545 „Dėl Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų“, karinio poligono plotas - 2713,2 ha (skaitmeninis plotas - 2712,65 ha), karinio mokymo teritorijos plotas - 2500,31 ha (skaitmeninis plotas - 2539,62 ha). Numatoma karinio poligono plėtros teritorija siekia ~2437,28 ha, karinio mokymo plėtros teritorija ~3285,62 ha ploto. **Į Kaišiadorių rajono savivaldybę Palomenės seniūniją patenka ~1930 ha planuojamos teritorijos, t. y. plečiamos karinio mokymo teritorijos dalies.**

3.1.-1. pav. Planuojamos teritorijos administracinis suskirstymas

Teritorijos plotų pasiskirstymas rajonų atžvilgiu pateiktas 3.1.-1. lentelėje.

3.1-1. lentelė. Planuojamos teritorijos pasiskirstymas, ha

Rajonas	Esama teritorija		Plečiama teritorija ir numatomi pokyčiai		Planuojama teritorija, iš viso	
	karinio poligono teritorija	karinio mokymo teritorija	karinio poligono teritorija	karinio mokymo teritorija	poligono teritorija	karinio mokymo teritorija
Jonavos r. sav.	2712,65	2539,58	+2865,27	-1284,39ha (tampa karinio poligono teritorija) +1331,82	5577,92	2587,02
Kaišiadorių r. sav.	-	-	-	+1930,36	-	1930,36
					5577,92	4517,38

Kaišiadorių rajono savivaldybėje plečiama karinio mokymo teritorija yra šiaurinėje jos dalyje, paribyje su Jonavos rajono savivaldybe. Ji susideda iš dviejų viena nuo kitos ~2,7 km atstumu nutolusių plotų. Vienas plotas – tai Kaišiadorių rajono savivaldybės pusėje Gegužinės miške esanti Lomenos kraštovaizdžio draustinio dalis, plotas ~ 331,05 ha. Ši teritorija yra 800 metrų į pietvakarius nuo Neries – Lomenos upių santakos. Greta esantys kaimai: į šiaurę – Vaidučiai, į pietus – Lomeniai. Antrasis analizuojamas plotas apima ~ 1616,65 ha Gegužinės, Vadų, Pravieniškių miškų dalis, Palaraisčio pelkę. Tai teritorija tarp Šilagalių Medinų, Karlaukos, Lapelės, Mackūnų kaimų ir Romato durpyno. Ją kerta geležinkelio magistralė Vilnius – Klaipėda.

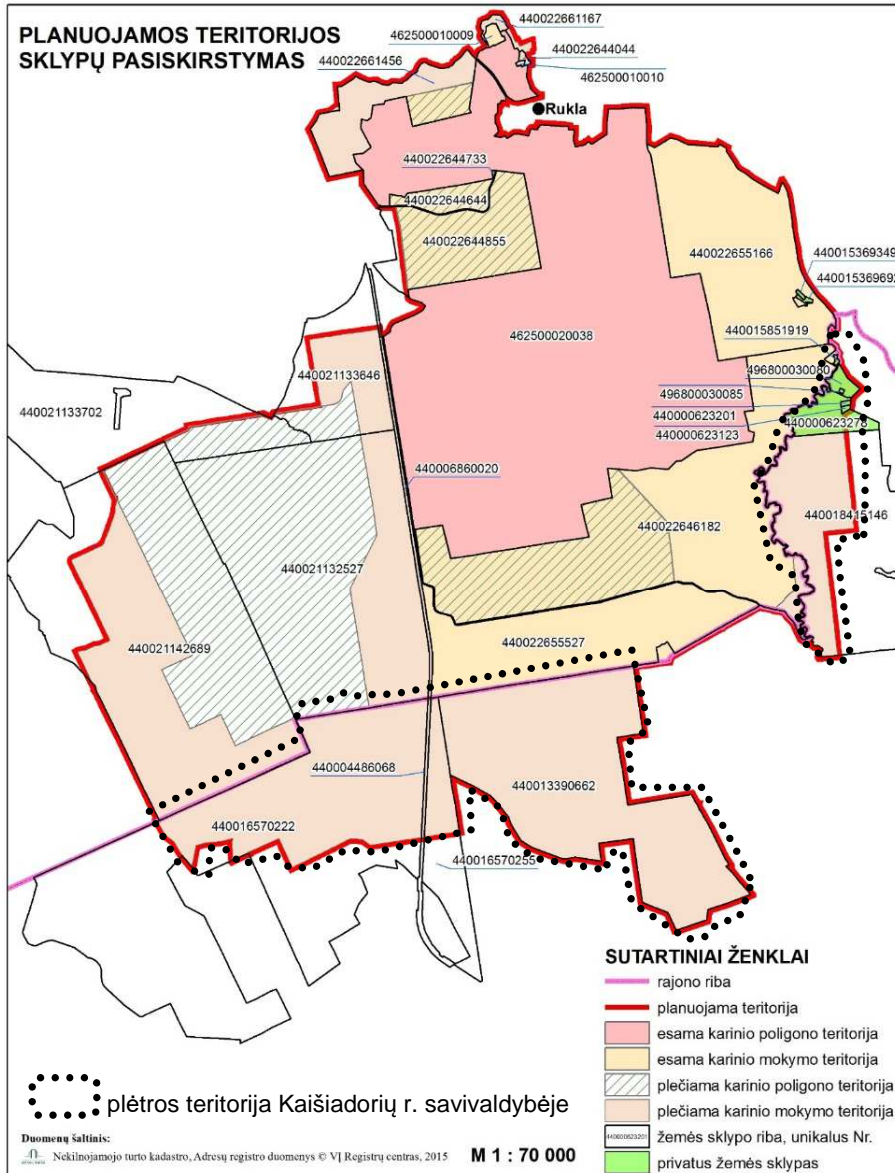
Beveik visa numatomos plėtros į Kaišiadorių rajoną dalis yra miškų teritorijose. Tik nedidelis plotelis šiaurės rytuose Lomenos kraštovaizdžio draustinio pakrašty patenka į Vaidučių kaimo žemėms priskirtą plotą. Teritorijos nėra apgyvendintos. Arčiausiai planuojamos teritorijos esanti didesnė gyvenvietė – Palomenė, nutolusi 1 km atstumu. Kiti nuo analizuojamos teritorijos 1-1,5 km spinduliu esantys kaimai: Mackūnai, Paromatės Krušonys, Lapelės, Živinta, Karlauka, Jagorovka, Šilagalių Mediniai, Tartokas. Minėti kaimai yra labai retai apgyvendinti.

Remiantis 2017 m. gegužės 30 d. Registrų centro duomenimis plečiamoje Kaišiadorių rajone karinio mokymo teritorijoje, Vaidučių kaimo gyvenamojoje vietovėje yra 1 žemės sklypas, kurio žemės naudojimo būdas – gyvenamosios teritorijos. Šiame sklype stovi neregistruotų pastatų liekanos.

Karinio poligono ir karinio mokymo esamoje ir plečiamoje teritorijose socialinės infrastruktūros nėra. Teritorijos nėra pritaikytos būti visuomenės centru ir tenkinti rekreacinius, sportinius, laisvalaikio praleidimo, kultūrinius poreikius. Vietiniams gyventojams reikalingos sveikatos priežiūros ir kitos paslaugos yra teikiamos Kaišiadoryse. Teritorijoje esančių objektų analizė rengiama vadovaujantis Nekilnojamojo turto registro duomenimis (žiūrėta <http://www.registrucentras.lt/ntr/> 2017-05-30) ir planavimo organizatoriaus pateikta medžiaga.

Analizuojami teritorijoje esantys objektai – statiniai, kuriuos sudaro pastatai ir inžineriniai statiniai. Į nagrinėjamą teritoriją patenka 10 žemės sklypų ar jų dalių. 8 sklypai yra miškų ūkio paskirties, o 2 sklypai - kitos paskirties žemė. Miškų ūkio paskirties žemės sklypuose nėra statinių, todėl šie sklypai, analizuojant statinius, nėra nagrinėjami. Statinių analizė apima visų naudojimo būdų kitos paskirties žemės sklypus.

Nagrinėjamoje teritorijoje yra: gyvenamųjų teritorijų naudojimo būdo – 1 sklypas, susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijų naudojimo būdo – 1 sklypas. Pirmajame sklype matomos pastatų liekanos, tačiau jie nekilnojamojo turto registre neregistruoti. Antrajame sklype registruotas 2009 metų statybos GSM-R ryšio bokštas geležinkelio ruožuose (unikalus Nr. 4400-2063-8237), jo paskirtis – ryšių (telekomunikacijų) tinklų. Pastarajame sklype esantis geležinkelio kelias nekilnojamojo turto registre neregistruotas (3.1.-2. pav.).

3.1.-2 pav. Sklypų pasiskirstymas planuojamoje teritorijoje.

Apsaugos zonos nustatomos Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr.343 bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 patvirtintose Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklėse nurodytais atvejais.

Į planuojamą teritoriją patenkančios apsaugos zonos pagal specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, pateiktos 3.2 lentelėje.

3.1.-2. lentelė. Taikomos specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos planuojamai teritorijai.

Kodas	Aprašymas	Plotas (ha)
II.	Kelių apsaugos zonos	11,2
III.	Geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zona	19,6
V.	Aerodromų apsaugos ir sanitarinės apsaugos zonos	469,2
VI.	Elektros linijų apsaugos zonos	1,2
VII.	Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių bei jų įrenginių apsaugos zonos	12,6
XXIII.	Naudingųjų iškasenų telkiniai	143,2

XXIX	Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos	189,1
XXX.	Pelkės ir šaltiniai	152,9
XXXV.	Kraštovaizdžio draustinis	268,0
XXXVIII.	Telmologinis (pelkių) draustinis	342,0
	Biosferos poligonas	244,0
	„Natura 2000“ teritorijos	774,0

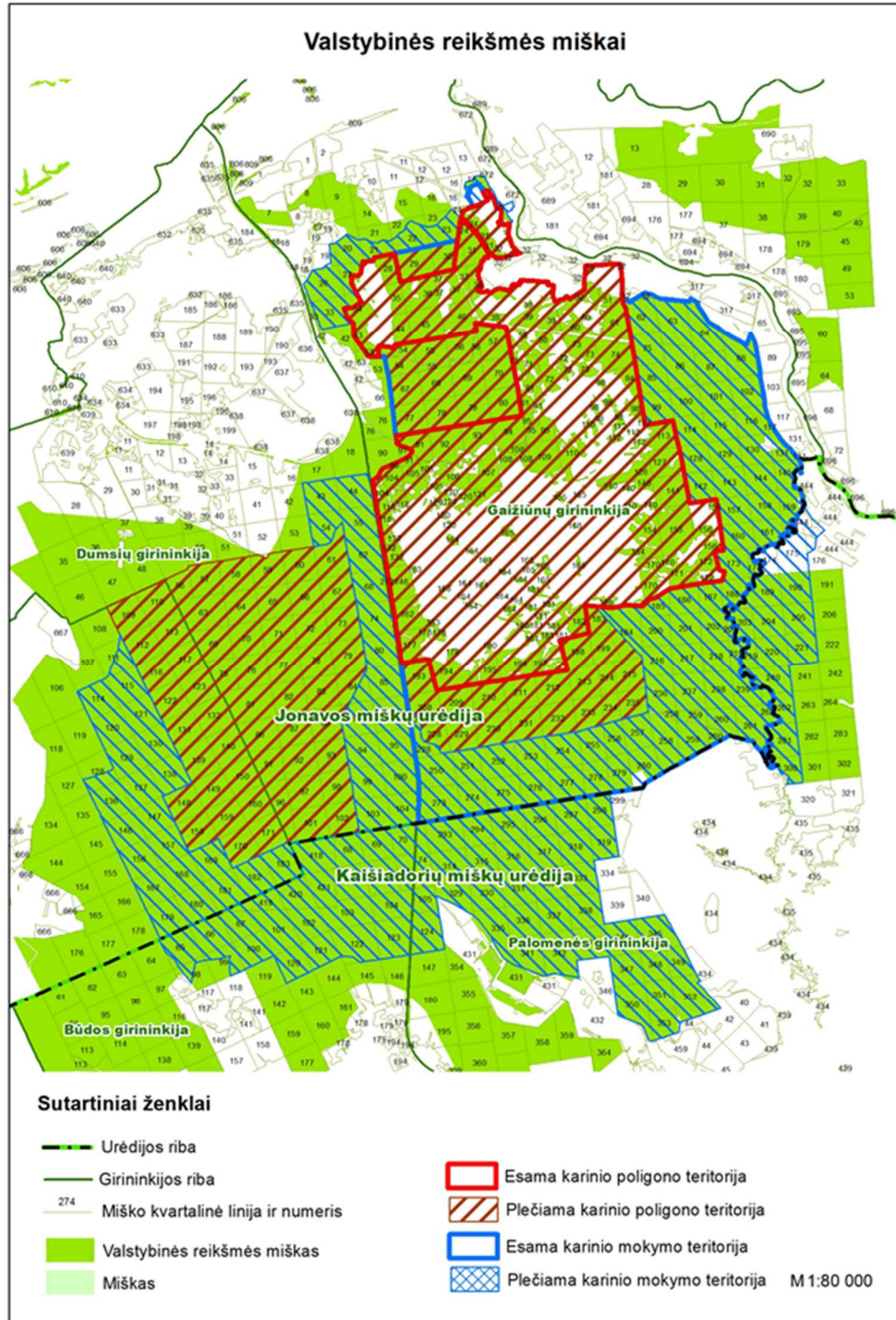
Dalyje analizuojamos teritorijos taikomos specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, ribojančios vystymąsi. Didžiausias iš apsaugos zonų plotas – 24 % planuojamos teritorijos ploto patenka į aerodromų apsaugos ir sanitarinės apsaugos zonas.

Planuojamos teritorijos žemėnaudos pasiskirstymas pagal 2016 metų georeferencinių erdviųjų duomenų rinkinį pateiktas 8.1 lentelėje.

3.1.-3. lentelė. Žemės naudmenų pasiskirstymas planuojamoje teritorijoje

Žemės naudmena	Užimamas plotas, ha	% nuo bendro planuojamos teritorijos ploto
miškai	1729,30	88,79
užstatytos teritorijos	0,54	0,03
medžių, krūmų želdiniai ir žėliniai	4,18	0,21
pievos ir ganyklos	4,42	0,23
keliai	16,98	0,87
geležinkelis	0,85	0,04
vandens telkiniai	10,18	0,52
pelkės	176	9,04
nenaudojama žemė	5,25	0,27
SUMA:	1947,7	100

Iki 1992 m. planuojamoje teritorijoje miškai buvo priskirti Pabaltijo karinei apygardai, pavaldžiai Kauno karinei girininkijai. Nuo 1992 m. spalio 16 d. Lietuvos miškų ūkio ministro įsakymu Nr. 100 Kauno karinė girininkija buvo likviduota, o miškai perduoti Jonavos ir Kaišiadorių miškų urėdijoms. Lietuvos Respublikai priklausančius miškų ūkio paskirties žemės sklypus analizuojamoje teritorijoje patikėjimo teise valdo VĮ Kaišiadorių miškų urėdija. Vakariau geležinkelio linijos Jonava – Kaišiadorys plečiamos karinio mokymo teritorijos miškai priskirti Palomenės girininkijai, ryčiau – Būdos girininkijai (žr. 3.1.-2. pav.).

3.1.-2. pav. Valstybinės reikšmės miškai planuojamoje teritorijoje

Kauno apskrities miškų tvarkymo schema patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. D1-368. Planuojamoje teritorijoje vyrauja valstybinės reikšmės miškai. Bendras jų plotas siekia 1884,7 ha. Likusi dalis miškų yra privatūs ir laisvos valstybinės žemės miško plotai, nepriskirti valstybinės reikšmės miškams. Privatūs miškai yra šiaurės rytinėje plečiamos karinio mokymo teritorijos Kaišiadorių rajono savivaldybėje pakraštyje netoli Lomenos–Neries santakos.

Pagal miškų grupes vyrauja IV miškų grupės ūkiniai miškai. Tokių miškų Kaišiadorių rajone plečiamoje karinio mokymo teritorijoje yra 1311,28 ha ploto, t. y. 67,5 % bendro analizuojamų miškų ploto.

Planuojamoje teritorijoje yra ir II bei III miškų grupės miškų. Miškai, patenkantys į Lomenos kraštovaizdžio ir Palaraisčio telmologinio draustinių ribas, priskirti II miškų grupės Specialiosios paskirties Draustinių miškams (606,41 ha). Šiaurės rytiniame karinio mokymo teritorijos pakrašty, netoli Lomenos santakos su Nerimi sutinkamas nedidelis II miškų grupės priešerozinis miškas (2,21 ha). Tai baltalksniais apaugusi Lomenos upės šlaito dalis.

3.1.-1. Lentelė. Miškų priskyrimas miškų grupėms ir pogrupiams analizuojamoje teritorijoje

Miško grupė ir pogrupis	Plotas, ha	% nuo bendro miškų ploto
II grupės. Specialiosios paskirties. Ekosistemų apsaugos miškai		
Draustinių miškai	606,41	31,5
Priešeroziniai miškai	2,21	0,1
III grupės. Apsauginiai miškai		
Vandens telkinių apsaugos zonų miškai	17,53	0,9
IV grupės. Ūkiniai miškai		
Ūkiniai miškai	1311,28	67,5
Iš viso:	1937,43	100

Karinio mokymo teritorijoje galima specifinė veikla, nekeičiant miškų ūkio pagrindinės žemės naudojimo paskirties. Mokymų ir pratybų metu karinio mokymo teritorija naudojama šioms pagrindinėms karių ir karinių vienetų mokymo ir rengimo funkcijoms vykdyti:

- tarptautinių, regioninių ir nacionalinių pratybų vykdymui;
- atlikti taktinius veiksmus manevruojant pagal patvirtintus rengimo standartus;
- karių treniravimui išgyventi sunkiomis sąlygomis;
- karo topografijos pratyboms;
- taktikos (kovos veiksmų miške, imituojant šaudymą) pratyboms;
- kariniams vienetams judėti (kovine rikiuote ar kolonomis) į karinį poligoną;
- pagrindinių pajėgų, atliekančių mokomuosius kovos veiksmus kariniame poligone, flangų apsaugos vienetams išdėstyti;
- artilerijos ir minosvaidžių pozicijoms, šaudant aukšta trajektorija į taikinių laukus karinio poligono teritorijoje, įrengti;
- kariams ir kariniams vienetams mokytis sąlygomis, kurių nėra kariniame poligone (upės forsavimas, persikėlimas per tiltą, geležinkelio liniją, veiksmai pelkėtoje teritorijoje ir kita);
- saugos zonoms, vykstant kovinio šaudymo pratyboms, poligono šaudyklose sudaryti.

Pagal pratybų ir mokymų poreikius karinio mokymo teritorijoje kariuomenės vienetai gali:

- įsirengti laikinąsias (palapinių) stovyklavietes;
- karine technika (išskyrus tankus) važiuoti miško keliukais, būtinam transporto manevravimui ir stovėjimui naudoti šalikeles ir laukymes;
- vykdyti nedidelius žemės ir mokomosios karinės infrastruktūros darbus (kasti apkasus, įrengti laikinuosius kontrolės postus, įsirengti laikinąsias ugnies pozicijas, užtvartas, kliūtis, pasalas, imitacinius minų laukus ir panašiai).

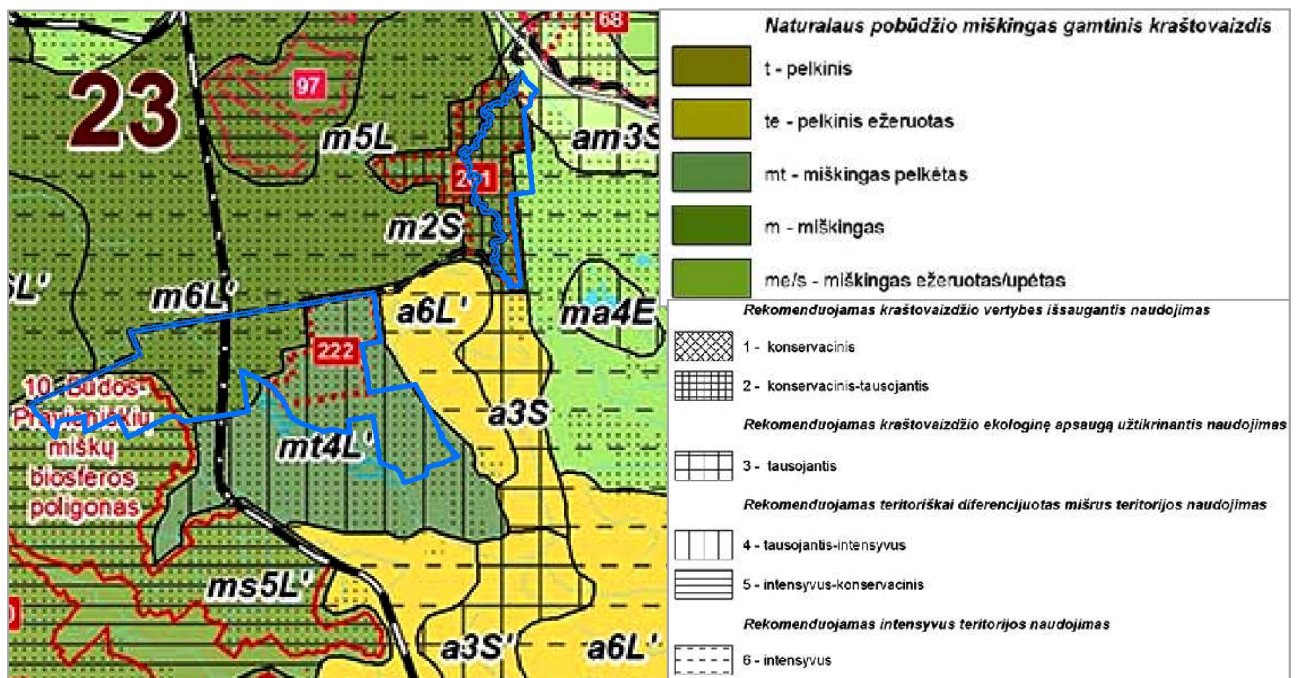
Išvados:

- Į planuojamą teritoriją patenkančiuose miškų ūkio paskirties žemės sklypuose nėra statinių.

- Į nagrinėjamą teritoriją patenkantis kitos paskirties gyvenamųjų teritorijų naudojimo būdo žemės sklypas su statiniais, neturi jokio ryšio su poligone ir mokymo teritorijoje vykdoma veikla.
- Į nagrinėjamą teritoriją patenkantis kitos paskirties susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijų naudojimo būdo žemės sklypas, kuriame yra geležinkelis, neturi tiesioginio ryšio su esamuose karinio poligono ir karinio mokymo teritorijose vykdoma veikla.
- Nagrinėjamoje teritorijoje nėra paveldo objektų ir/ar jų apsaugos zonų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą.
- Planuojamoje teritorijoje yra 96 % valstybinės reikšmės miškų.
- Svarbūs gamtos apsaugai miškai yra atokiau nuo aktyvios karinio poligono veiklos ribos.

3.2. Gamtinės aplinkos ir aplinkos būklės įvertinimas

Pagal Nacionalinį kraštovaizdžio tvarkymo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703, didžioji planuojamos teritorijos dalis Kaišiadorių rajone yra natūralaus pobūdžio miškingame gamtiniame kraštovaizdyje. Kaip matyti iš 3.2.-1. pav. didesnioji dalis analizuojamos teritorijos yra mt4L ir m6L kraštovaizdžio tvarkymo zonose – tai miškingos ir miškingos pelkėtos molingos lygumos, kur rekomenduojamas teritoriškai diferencijuotai mišrus naudojimas. Lomenos kraštovaizdžio draustinio dalyje esanti teritorija miškingame upės slėnio kraštovaizdyje, kuriame rekomenduojamas konservacinis-tausojantis naudojimo pobūdis.

3.2.-1. pav. Iškarpa iš Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano „Sprendiniai. Kraštovaizdžio tvarkymo zonos“

Pagal Lietuvos pedologinį rajonavimą (P. Kavaliauskas ir J. Volungevičius, 2007) planuojamoje teritorijoje vyrauja šie dirvožemio tipai: paprastieji smėlžemiai, Kaišiadorių rajono teritorijoje – glėjiški išlaudžemiai, paprastieji jaurazemiai ir pasotintieji palvažemiai. Pagal

aplinkosauginį dirvožemių rajonavimą vyraujanti morfologinių vienetų aplinkosauginė svarba planuojamoje teritorijoje yra mažai svarbi.

Analizuojamoje teritorijoje melioracija nevykdyta. Aplinkinių žemių sausinimas atliktas drenažo rinktuvais.

Planuojamos teritorijos miškai patenka į didelio Gaižiūnų – Rumšiškių miškų masyvo teritoriją. Pagal panašų medynų ir augaviečių našumą, rūšinę sudėtį, dirvožemių vienodumą, jų litologinę charakteristiką šie miškai priskirti Vidurio Aukštaitijos našių mišrių spygliuočių – lapuočių miškų gamtinio našumo rajonui. Paplitę normalaus drėgnumo ir laikinai užmirkę lengvos granulimetrinės sudėties miško augavietės. Vyrauja pušys, jų sutinkama apie 2/3 planuojamos teritorijos ploto. Nors daugiausia auga pušynai, sutinkami vietomis ir šlapi, net pelkėti miškai. Be pušynų, čia taip pat auga beržynai, eglėnai, drebulynai, juodalksnynai, Lomenos pakrantėje gausus baltalksnynų. Didesnė pusė medynų yra savaiminės kilmės, pusamžiai medynai.

Palairaisčio aukštapelkėje auga žemaūgis pelkinis pušynas, o jį iš visų pusių juosia juodalksnynas.

Pagal miškų grupes vyrauja IV miškų grupės ūkiniai miškai. Tokių miškų Kaišiadorių rajone plečiamoje karinio mokymo teritorijoje yra 1311,28 ha ploto, t. y. 67,5 % bendro analizuojamų miškų ploto.

Planuojamoje teritorijoje yra ir II bei III miškų grupės miškų. Miškai, patenkantys į Lomenos kraštovaizdžio ir Palaraisčio telmologinio draustinių ribas, priskirti II miškų grupės Specialiosios paskirties Draustinių miškams (606,41 ha). Šiaurės rytiniame karinio mokymo teritorijos pakraštyje, netoli Lomenos santakos su Nerimi sutinkamas nedidelis II miškų grupės priešerozinis miškas (2,21 ha). Tai baltalksniais apaugusi Lomenos upės šlaito dalis.

Netoliese Neries–Lomenos santakos auga III miškų grupės vandens telkinių apsaugos zonų miškai (17,53 ha). Čia auga beržai, eglės, pušys.

Miškai miškų grupėms priskiriami aplinkos ministro įsakymu pagal parengtus miškų priskyrimo miškų grupėms planus. Planai rengiami Kadastro duomenų pagrindu pagal patvirtintų specialiųjų teritorijų planavimo dokumentų – miškų tvarkymo schemų, saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų – sprendinius dėl miškų priskyrimo miškų grupėms, kurie parengti vadovaujantis Miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1171 „Dėl miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 2 d. nutarimo Nr. 1249 redakcija).

Naudingųjų iškasenų telkiniai planuojamoje teritorijoje užima 143,2 ha. Tai du durpių telkiniai: Palaraisčio ir Romato. Pastarasis naudojamas. Į plečiamą karinio mokymo teritoriją patenką tik telkinio pakraščiai (~ 3 ha). Planuojamoje teritorijoje esantys išvalgyti naudingųjų iškasenų telkiniai apaugę mišku. Naudingųjų iškasenų patenkančių į planuojamą teritoriją detali informacija pateikta 3.2.-1. lentelėje.

3.2.-1. lentelė. Planuojamoje teritorijoje esančių naudingųjų iškasenų telkinių detali informacija

Telkinio pavadinimas	Naudingoji iškasena	Telkinio plotas, ha	Telkinio plotas patenkantis į planuojamą teritoriją, ha	Telkinio geologinis iširtumas	Būklė
Romatas	Durpės	242,2	2,9	Detali žvalgyba	Naudojamas
Palaraisstys	Durpės	140,3	140,3	Parengtinė žvalgyba	Nenaudojamas

Aplinkos būklė. Pagal gelmių izoliuotumo vertinimą Kaišiadorių rajono savivaldybėje nagrinėjamos teritorijos gelmės yra priskiriamos prie viršutinėje kvartero dalyje blogai izoliuotų. 2016 m. Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis planuojamoje teritorijoje nenustatyta potencialių aplinkos taršos šaltinių. Arčiausiai nagrinėjamos teritorijos esantis potencialios taršos objektas yra 400 metrų į pietryčius Palomenės seniūnijoje Širvintos kaime. Tai vidutinės pavojingumo klasės

sąvartynas – potencialus teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo objektas. Šiuo metu jis rekultivuotas.

Svarbiausieji karinės veiklos karinio mokymo teritorijoje poveikio aplinkai aspektai:

- Dirvožemio sluoksnio pažeidimas arba visiškas sunaikinimas;
- Dirvožemio, paviršinio ir gruntinio vandens tarša naftos produktais ir sunkiaisiais metalais;
- Augalijos pažeidimas arba sunaikinimas;
- Natūralių biotopų sunaikinimas.

Siekiant išvengti neigiamų pasekmių, poligone yra labai konkrečiai reglamentuotos galimos veiklos, poligono naudojimo taisyklėse nustatoma, kur galima/negalima kasti, važinėti, sprogdinti, šaudyti ir pan., kur yra ribojama ir draudžiama veikla, įskaitant saugomas teritorijas, patenkančias į karinio poligono ir karinio mokymo teritorijas. Patvirtinus bendrąjį planą, poligono naudojimo taisyklės atitinkamai turės būti atnaujintos įtraukiant naujas, prie poligono prijungiamas teritorijas. Persidengiančių saugomų teritorijų ir karinių poligonų bei karinio mokymo teritorijų naudojimą reglamentuoja Aplinkos apsaugos įstatymas, Saugomų teritorijų įstatymas, kiti įstatymai, Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatai, Bendrieji buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai, individualūs saugomų teritorijų nuostatai, reglamentai, tvarkymo planai. Nacionalinių teisės aktų reikalavimai taikomi kartu su vidaus dokumentuose – veiklos įsakymuose ir poligono naudojimo taisyklėse – nustatomais specialiais saugomų teritorijų, patenkančių į karinius poligonus ir karinio mokymo teritorijas, apsaugos ir veiklos reguliavimo reikalavimais. Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų valdymo ir naudojimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 545 „Dėl Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų“ (toliau – Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų valdymo ir naudojimo nuostatai), 11 punktą nustato, kad „tam tikrose gamtos draustinių vietose gali būti vykdomi kai kurie karių mokymo elementai, jeigu tai negali pakenkti saugomiems objektams ir neprieštaruja šių draustinių nuostatams, tik raštu suderinus šį klausimą su Aplinkos ministerija“.

Išvados:

- Pagal Nacionalinį kraštovaizdžio tvarkymo planą didžioji planuojamos teritorijos dalis patenka į mt4L ir m6L (miškingos ir miškingos pelkėtos molingos lygumos, kur rekomenduojamas teritoriškai diferencijuotai mišrus naudojimas) kraštovaizdžio tvarkymo zonas.
- Pagal miškų grupes vyrauja IV miškų grupės ūkiniai miškai. Plečiamoje karinio mokymo teritorijoje tokių miškų – 1311,28 ha, t. y. 67,5 %.
- Pagal 2016 m. Lietuvos geologijos tarnybos duomenis planuojamoje teritorijoje nenustatyta potencialių aplinkos taršos šaltinių.
- Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis į planuojamą teritoriją patenka du durpių telkiniai, iš kurių vienas yra naudojamas;

3.3. Susisiekimo infrastruktūros vertinimas

Bendra transporto sistemos charakteristika Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorija yra svarbi šalies automobilių kelių tinklo struktūroje. Per ją praeina transeuropinio tinklo IX B koridoriaus Kijevas-Minkas-Vilnius-Klaipėda atkarpa – Lietuvos teritorijoje esantis magistralinis kelias A1 Vilnius – Kaunas – Klaipėda. Jis praeina per visą teritoriją rytų–vakarų kryptimi ir padalija Kaišiadorių rajoną į šiaurinę ir pietinę dalis. Be magistralinio kelio svarbūs ir keturi krašto keliai: Nr. 129 Antakalnis-Jieznas-Alytus- Merkinė, Nr. 142 Kaišiadorys-Žiežmariai, Nr. 188 Rumšiškės – Tadarava, 143 Jonava – Žasliai – Kalniniai Mijaugonys. Pastarasis driekiasi savivaldybės rytine ir šiaurine dalimi, priartėdamas Tartoko kaime ir prie analizuojamos teritorijos šiaurinio pakraščio.

Kaišiadorių rajono valstybinės reikšmės automobilių kelių tinklo struktūra yra palanki atskirų miestelių ir gyvenviečių aptarnavimui. Bendras valstybinės reikšmės automobilių kelių tankis rajone yra 0,356 km/km², Kauno apskrityje – 0,34 km/km². Kaišiadorių rajono 1000 gyventojų tenka 10,4 km kelių, tai yra vienas aukščiausių rodiklių tarp Kauno apskrities rajonų. Šio rodiklio vidurkis apskrityje yra 8,8 km. Taip pat pakankamai išplėtotas yra ir rajoninių kelių tinklas, patogus jų išdėstymas. Šių kelių savivaldybėje yra net 3 kartus daugiau nei kitų valstybinės reikšmės kelių.

Geležinkelių infrastruktūra. Analizuojamą teritoriją kerta geležinkelio linija Vilnius – Klaipėda. Kaišiadorių ir Jonavos miestuose ji susikerta su geležinkelio magistralėmis, ateinančiomis iš Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos. Tai viena iš pelningiausių geležinkelio linijų Lietuvoje.

2017 m. sausio 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino europinės vėžės „Rail Baltica“ specialųjį planą, kuriame nurodyta tiksli geležinkelio linijos nuo Kauno iki Lietuvos-Latvijos valstybės sienos vieta. Pagal jį arčiausiai Gaižiūnų karinio poligono ir mokymo teritorijų naujoji vėžė bus tiesiama Jonavos rajono savivaldybėje tarp Žemių-Užusalių gyvenviečių. Tikimasi ateityje prie „Rail Baltica“ prijungti ir atšaką Kaunas-Vilnius.

Kaišiadorių rajone šalia plečiamos karinio mokymo teritorijos (1,5 km į pietvakarius) yra Livintų geležinkelio stotis (Livintų k.). Keleiviniai traukiniai šioje stotyje nestoja.

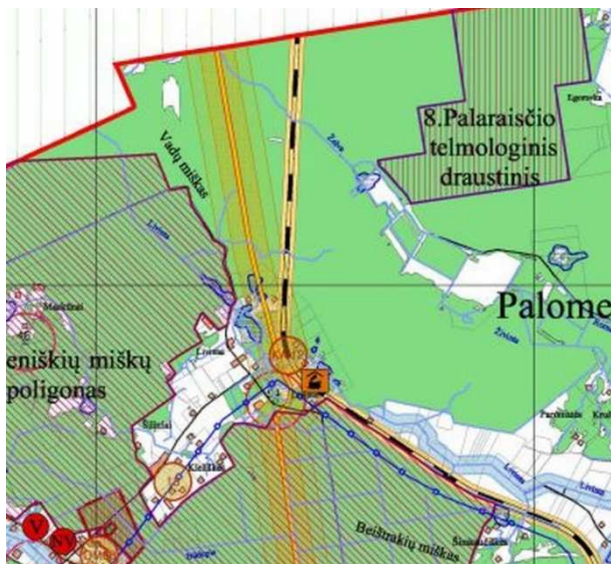
Kitos artimiausios geležinkelių stotys: šiaurės kryptimi – Jonavos rajono savivaldybėje Gaižiūnų geležinkelio stotis; pietų kryptimi – Kaišiadorių geležinkelio stotis.

Kaišiadorių geležinkelio stotis – vienas svarbiausių geležinkelio mazgų Lietuvoje. Ji yra dviejų valstybinės reikšmės magistralinių geležinkelių linijų sankirtoje [Vilnius-Kaunas](#) ir [Vilnius-Klaipėda](#).

Gaižiūnų geležinkelio stotis yra taip pat svarbioje geležinkelio linijų atkarpoje Kaišiadorys–Radviliškis–Šiauliai–Klaipėda ir Gaižiūnai–Palemonas. Gaižiūnų geležinkelio stotis yra svarbus krovininio transporto mazgas. Stotyje krovininė linija atsišakoja į įmonę AB „Achema“.

Atkarpa tarp Livintų ir Jonavos, patenkanti į analizuojamą plotą, yra vieno kelio. Geležinkelio kelias planuojamą teritoriją skaido į dvi dalis (dar viena dalis Kaišiadorių rajone – prie Lomenos upės), kurias tarpusavyje jungia pervažas. Viena pervaža yra Livintų kaime. Tai vietinės reikšmės vidaus kelias, vedantis į sodybą ir Vadų mišką. Artimiausia didesnė pervaža Kaišiadorių rajone būtų Miežionių kaime. Čia geležinkelį kerta valstybinės reikšmės rajoninis kelias 1814 Kaišiadorys – Miežonys – Palomenė. Kita artimiausia pervaža yra Jonavos rajone netoli Gaižiūnų geležinkelio stoties, – tai vietinės reikšmės vidaus kelias. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Geležinkelių transporto kodeksu 19 straipsniu, valstybinės reikšmės automobilių kelių sankirtoje su geležinkelio keliu pervažas ir perėjas prižiūri geležinkelių infrastruktūros valdytojas.

Analizuojamos teritorijos geležinkelio kelio ruože yra įrengtos pralaidos per Čiuloto (pelkėje) ir Želvos upes.

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI:	
	GELEŽINKELIO STOTIS
ESAMI GELEŽINKELIAI:	
	DVIEJŲ IR DAUGIAU KELIŲ GELEŽINKELIAI
	VIENO KELIO GELEŽINKELIAI

3.3.-1. pav. Iškarpą iš Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Inžinerinės infrastruktūros brėžinio (2010-10-28)

Oro transportas. Arčiausiai analizuojamos teritorijos yra neveikiantis Pyplių aerodromas. Tai buvęs karinis aerodromas Kaišiadorių rajone, šalia Pyplių kaimo. Nebenaudojamas nuo 1980 metų. Nuo analizuojamos teritorijos iki tarptautinio Vilniaus oro uosto yra 60 km, o tarptautinio Kauno (Karmėlavos) oro uosto – 20 km. Planuojamos teritorijos vakarinė dalis patenka į šalia esančio tarptautinio Kauno oro uosto aerodromų apsaugos ir sanitarinę apsaugos zoną.

Gaižiūnų karinio poligono teritorijoje Jonavos rajone yra aerodromo kilimo ir tūpimo, riedėjimo takas, orlaivių stovėjimo ir specialios aikštelės. Aerodromas yra naudojamas. Kilimo ir tūpimo tako būklė gera.

Vidaus vandenų transportas. Šiaurės rytinėje pusėje netoli planuojamos teritorijos teka Neries upė. Planuojama teritorija yra kairiajame Neries krante. Vadovaujantis Valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelių sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 979 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. rugpjūčio 14 d. nutarimo Nr. 1119 „Dėl Lietuvos Respublikos Valstybinės reikšmės vidaus vandens kelių sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“, Neries upe numatytas valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelias „Neries upės žiotys – Vilnius“. Šio vidaus vandenų kelio ruožo ilgis yra 173,5 km.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154, yra numatoma atgaivinti ir plėtoti vidaus vandenų transportą. Pagrindinis vidaus vandenų uostas yra numatytas Jonavoje.

Pėsčiųjų ir dviračių takai. Kauno apskrities teritorijos bendrajame plane arčiausiai analizuojamos teritorijos dviračių takas numatytas pro Rumšiškės-Kaišiadoris-Žasliaus, Karsakus-Čiobiškį. Kiti ateity numatyti įrengti žemesnio lygmens dviračių keliai pažymėti Kaišiadorių rajono savivaldybės bendrojo plano pavaizduotos rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje. Artimiausios analizuojamai teritorijai trasos praeitų Neveronys-Pašuliai-Miežionys-Kaišiadorys, Kaišiadorys-Palomenė-Bartkuškos-Neprėkšta-Gegužinė, Tartokas-Zūbiškės.

Valstybinės reikšmės keliai. Planuojamą teritoriją Kaišiadorių rajono savivaldybėje su išoriniu kelių tinklu jungia valstybinės reikšmės krašto kelias Nr. 143 „Jonava-Žasliai-Kalniniai Mijaugonys“ bei rajoniniai keliai – Nr. 1820 „Palomenė-Lomeniai“, Nr. 1828 „Klampiniai Krušonys-Paromatės Krušonys“ bei Nr. 1801 „Kaišiadorys-Palomenė-Gegužinė“, Nr. 1814 „Kaišiadorys-Miežonys-Palomenė“.

Šiuo metu pagrindiniai įvažiavimai ir išvažiavimai į esamą Gaižiūnų karinio poligono ir mokymo teritorijas yra Jonavos rajono savivaldybėje iš Ruklos miestelio bei Gaižiūnų geležinkelio stoties. Karinio poligono ir karinio mokymo teritorijas su Kaišiadorių rajone planuojama karinio mokymo teritorija jungia valstybinės reikšmės krašto kelias Nr. 143 „Jonava-Žasliai-Kalniniai Mijaugonys“ bei rajoniniai ir vietos keliai.

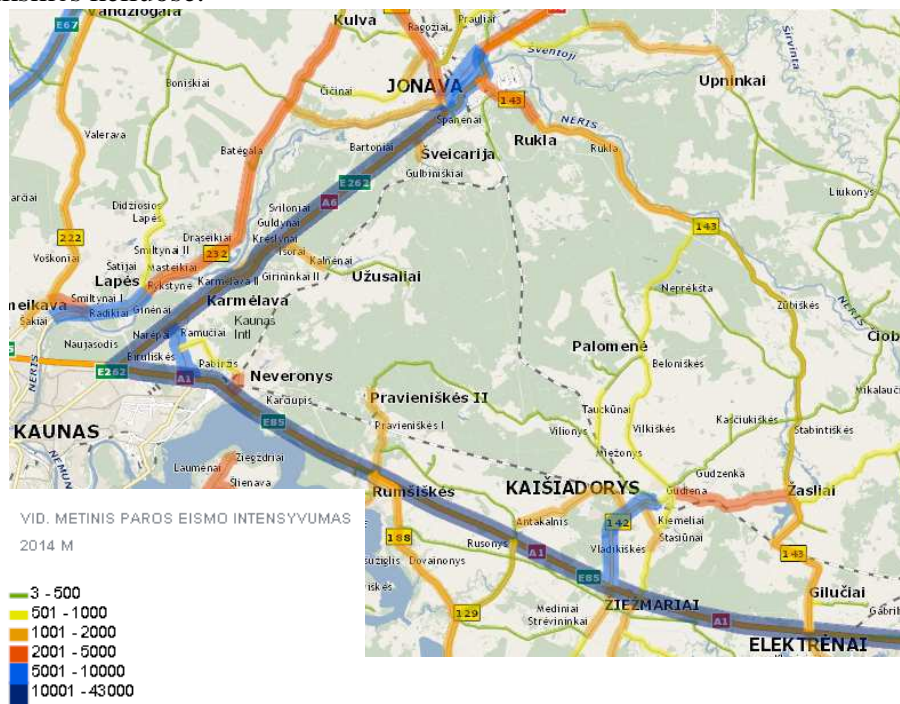
Įstatymų ar Vyriausybės nustatyta tvarka valstybinės reikšmės keliams priskirta žemė priklauso Lietuvos valstybei išimtinę nuosavybės teise.

Analizuojamos teritorijos prieigose transporto srantai valstybinės reikšmės keliuose yra nedideli palyginus su srautais kituose šalies krašto ir rajoniniuose keliuose. Analizuojamos teritorijos prieigose didžiausi transporto srantai yra valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 143 „Jonava-Žasliai-Kalniniai Mijaugonys“ ruože 0-4,4 km (Jonava – Rukla), kuriame 2014 m. vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) buvo 3005 aut./parą. Šio kelio ruože 4,4-15,81 km (nuo Ruklos miestelio iki sankryžos su rajoniniu keliu Nr. 1801 „Kaišiadorys-Palomenė-Gegužinė“) vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) sumažėja iki 1121 aut./parą.

Valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 143 „Jonava-Žasliai-Kalniniai Mijaugonys“ vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) 2012-2014 metų laikotarpiu didėjo: 2014 m., 2013 m. ir 2012 m. atitinkamai buvo 1296 aut./parą, 1213 aut./parą ir 1189 aut./parą. Taip pat didėjo ir vidutinis metinis krovinio transporto paros eismo intensyvumas (VMPEI): 2014 m., 2013 m. ir 2012 m. atitinkamai buvo 148 aut./parą, 144 aut./parą ir 135 aut./parą).

Valstybinės reikšmės rajoniniuose keliuose, kurie jungia planuojamą teritoriją su pagrindinių kelių tinklu, vidutinis metinis paros eismo intensyvumas yra mažesnis atitinkamai atkarpose nuo 2 iki 25 kartų nei krašto kelyje Nr. 143 „Jonava–Žasliai–Kalniniai Mijaugonys“.

2014 m. duomenimis sunkiojo transporto vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) didžiausias yra krašto kelyje Nr. 143 „Jonava–Žasliai–Kalniniai Mijaugonys“ ir rajoniniuose keliuose Nr. 1801 „Kaišiadorys–Palomenė–Gegužinė“, atitinkamai 148 aut./parą, 112 aut./parą. Kituose rajoniniuose keliuose, kurie jungia planuojamą teritoriją su pagrindinių kelių tinklu, sunkiojo transporto vidutinis metinis paros eismo intensyvumas yra mažesnis 4 ir daugiau kartų nei minėtuose valstybinės reikšmės keliuose.

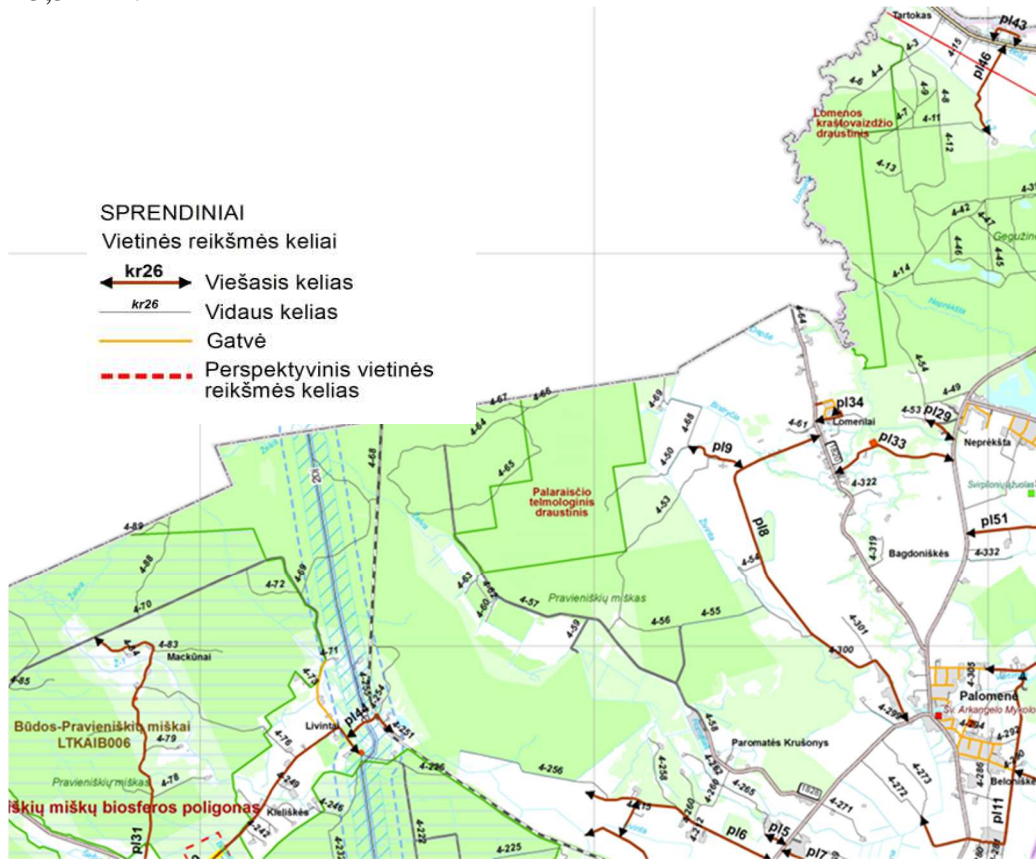
3.3.-2. pav. Vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) valstybinės reikšmės keliuose, 2014 m. [Šaltinis: Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos, <http://www.eismoinfo.lt/>]

2014 m. duomenimis sunkiojo transporto vidutinis metinis paros eismo intensyvumai (VMPEI) didžiausi yra krašto kelyje Nr. 143 „Jonava–Žasliai–Kalniniai Mijaugonys“ ir rajoniniuose keliuose Nr. 1801 „Kaišiadorys–Palomenė–Gegužinė“ bei Nr. 1503 „Jonava–Gaižiūnai“, atitinkamai 148 aut./parą, 112 ir 42 aut./parą. Kituose rajoniniuose keliuose, kurie jungia planuojamą teritoriją su pagrindinių kelių tinklu, sunkiojo transporto vidutinis metinis paros eismo intensyvumas yra mažesnis 4 ir daugiau kartų nei minėtuose valstybinės reikšmės keliuose (3.3.-2. pav.).

Vietinės reikšmės viešieji keliai. Vadovaujantis Vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialiuoju planu, patvirtintu Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 28 d. sprendimu Nr. V17-149, analizuojamoje teritorijoje nėra numatyta viešo naudojimo perspektyvinių kelių atkarpų. Tik vienas vietinės reikšmės viešasis kelias Nr. pl31 tarp Pašulių Mackūnų kaimų priartėja prie analizuojamos teritorijos pietrytinės ribos (žr. 8.3.2 pav.).

Rengiant Vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialųjį planą buvo nustatyta, kad žemės reformos projektuose numatyti bendro naudojimo keliai yra dažniausiai 4 m pločio ir neatitinka kelių techninių reikalavimų, ne visi keliai ar kelių ruožai yra registruoti žemės kadastrė. Keliai, esantys valstybinio miško teritorijoje, priskiriami vidaus keliams. Juos tvarko ir prižiūri Kaišiadorių miškų urėdija. Palomenės seniūnijos viešųjų kelių ilgis 88,17 km, gatvių 15,74, vietinės reikšmės vidaus kelių ilgis 240,31 km). Vyrauja geros ir patenkinamos būklės keliai. Palomenės seniūnijoje

daugiausiai viešųjų kelių yra žvyro dangos – 54,91 km, gruntinių kelių – 27,72 km, asfalto (cemento) kelių – 5,54 km.

3.3.-3. Iškarpa iš Vietinės reikšmės kelių Kaišiadorių rajone specialiojo plano korektūros

Vietinės reikšmės vidaus keliai. Vadovaujantis Kelių įstatymo 9 straipsniu vietinės reikšmės viešųjų kelių kategorijas nustato savivaldybės, o vidaus kelių – juridiniai ar fiziniai asmenys, kuriems nuosavybės teise priklauso šie keliai.

Kelią, kaip atskirą nekilnojamąjį daiktą, sudaro kelio sudėtinės dalys, nurodytos Kelių įstatymo 2 straipsnio 4 punkte. Kelio elementai yra šie: žemės sankasa, važiuojamoji dalis, kelkraščiai, skiriamoji juosta, kelio grioviai ir kitos vandens nuleidimo sistemos, sankryžos, autobusų sustojimo aikštelės, poilsio aikštelės, pėsčiųjų ir dviračių takai, kelio statiniai, techninės eismo reguliavimo priemonės, želdiniai, esantys kelio juostoje, kelio oro sąlygų stebėjimo ir transporto eismo apskaitos, apšvietimo ir kiti įrenginiai su šių elementų užimama žeme.

Plečiamoje Kaišiadorių rajone karinio mokymo teritorijoje kelių naudojimą nusakys Kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų valdymo ir naudojimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 545. Juose numatyta, kad esant pratybų ir mokymų poreikiui karinio mokymo teritorijose kariuomenės vienetai gali koviniu ir kitokiu kariniu transportu (išskyrus tankus) važiuoti miško keliukais, būtinam transporto manevravimui ir stovėjimui naudoti šalikeles ir laukymes. Karinis viršininkas privalo tuo metu užtikrinti, kad karinio mokymo teritorijose būtų informuojamos miškų urėdijos apie numatomą karinės technikos važinėjimą miško keliukais, laikiną manevravimą ir stovėjimą laukymėse.

Išvados:

- Išorinių kelių tinklas planuojamos teritorijos priegose yra gana gerai išvystytas;
- Planuojamos teritorijos priegose transporto srautai valstybinės reikšmės keliuose yra nedideli palyginus su srautais šalies valstybinės reikšmės magistraliniuose keliuose ir kituose krašto keliuose.

- Didžiąją dalį planuojamos teritorijos vietinės reikšmės kelių sudaro minimalaus eismo kokybės lygio keliai, atliekantys privažiavimo paskirtį. Prie analizuojamos teritorijos priartėja tik vienas vietinės reikšmės viešasis kelias Nr. pl31 tarp Pašulių, Mackūnų kaimų. Didžiąją dalį vietinės reikšmės kelių sudaro lauko ir miško keliai, keliai be dangos, greta esantys viešieji keliai yra IIv kategorijos. Vietinės reikšmės viešuosiuose keliuose dominuoja grunto ir žvyro danga.
- Intensyviai naudojama geležinkelio linija Vilnius – Klaipėda kerta analizuojamą teritoriją Vadų miške prie Livintų kaimo. Ši linija Kaišiadorių ir Jonavos miestuose susikerta su kitomis svarbiomis šalies geležinkelio magistralėmis, ateinančiomis iš Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos. Tikimasi ateity geležinkelio atšaką Kaunas-Vilnius prijungti prie europinės vėžės „Rail Baltica“.
- Analizuojama teritorija patenka į šalia esančio tarptautinio Kauno oro uosto apsaugos zoną ir lokatorių apsaugos zonas. Jonavos rajono savivaldybėje Gaižiūnų kariniame poligone yra veikiantis aerodromas, skirtas krašto apsaugos tikslams.
- Kaišiadorių rajono savivaldybės pakraščiu Neries upe numatytas valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelias Neries upės žiotys – Vilnius. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane pagrindinis vidaus vandenų uostas yra numatytas Jonavoje. Yra teorinė galimybė valstybinės reikšmės vidaus vandenų kelią panaudoti krašto apsaugos poreikiams.

Inžinerinė infrastruktūra. Vandentieka ir vandenvala. Centralizuoto vandentiekio, nuotekų tinklų, vandenvalos įrenginių analizuojamoje teritorijoje nėra. Arčiausiai analizuojamos teritorijos centralizuoti tinklai įrengti Palomenės, Neprėkštos gyvenvietėse. Dalis gyventojų prie jų prisijungę. Kaimuose yra ir po vandenvietę. Kaišiadorių rajono bendrojo plano Inžinerinės infrastruktūros brėžiny numatyta įrengti nuotekų valymo įrenginius ir vandenvietes netoliese esančiuose Lomenių, Neprėkštos, Krušonių kaimuose.

Atliekų tvarkymas Kaišiadorių rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymas vykdomas pagal savivaldybės tarybos patvirtintas Komunalinių atliekų tvarkymo taisykles. Atliekų surinkimą vykdo UAB „Dzūtra“. Iš atliekų turėtojų mišrios komunalinės atliekos ir antrinės žaliavos atliekos surenkamos pagal nustatytus grafikus individualiais arba kolektyviniais konteineriais.

Šilumos tiekimas. UAB „Kaišiadorių šiluma“ centralizuotai šiluma aprūpina dalį šilumos vartotojų Kaišiadorių rajono savivaldybėje. Greta analizuojamos teritorijos esančių kaimų gyventojai šilumą pasigamina individualiuose šilumos gamybos įrenginiuose, daugiausia naudojančiuose medieną, gamtines dujas.

Elektros tiekimas. Analizuojamos teritorijos šiauriniame pakraštyje prie Tartoko kaimo nutiestos 330 kV įtampos elektros oro linija Lietuvos elektrinė – Jonava. Linijos priežiūrą vykdo AB Litgrid. Greta pravesta ir 10 kV elektros oro linija, ją prižiūri AB „Energijos skirstymo operatorius“.

Dujų tiekimas. Planuojamą teritoriją kerta dvi magistralinio dujotiekio linijos, einančios į Jonavos dujų skirstymo stotį. Dujų tiekimą šiomis linijomis ir jų priežiūrą atlieka AB „Amber Grid“.

Telekomunikacijos ir ryšiai. Analizuojamoje teritorijoje šių tinklų nėra paklota. Telekomunikacijų ir ryšio kabeliai arčiausiai teritorijos nutiesti Palomenės, Tartoko, Vaidučių, Neprėkštos, Krušonių kaimus. Pagrindinis telefoninio ryšio paslaugų tiekėjas aplinkinėse teritorijose – AB „TEO LT“.

Pašto paslaugos. g. Artimiausias pašto skyrius veikia Palomenės kaime.

Priešgaisrinė sauga. Priešgaisrine sauga aplinkinėse teritorijose rūpinasi Kaišiadorių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos Pravieniškių, Zūbiškių ugniagesių komandos. Jonavos rajono pusėje esamo karinio poligono ir mokymo teritorijos priešgaisrine ir civiline sauga rūpinasi Jonavos priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos Ruklos komanda.

Išvados:

- Planuojamoje teritorijoje centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo įrenginių nėra. Arčiausiai analizuojamos teritorijos centralizuoti tinklai įrengti Palomenės, Neprėkštos gyvenvietėse.
- Iš greta planuojamos teritorijos esančių kaimų atliekos surenkamos konteineriniu būdu ir vežamos į Kauno regioninį atliekų sąvartyną. Šalia pietinio planuojamos teritorijos pakraščio veikęs Živintos sąvartynas yra uždarytas, rekultivuotas.
- Greta analizuojamos teritorijos esančių kaimų gyventojai šilumą pasigamina individualiuose šilumos gamybos įrenginiuose.
- Planuojamos teritorijos šiauriniame pakraštyje prie Tartoko kaimo nuvestos 330 ir 10 kV elektros energijos oro linijos. 330 kV įtampos liniją administruoja AB Litgrid, 10 kV – AB „Energijos skirstymo operatorius“.
- Teritoriją kerta dvi viena kitos praveistos magistralinio dujotiekio linijos, administruojamos AB „Amber Grid“.
- Telekomunikacijų ir ryšio kabelių per planuojamą teritoriją nėra nutiesta. Artimiausias pašto skyrius veikia Palomenės kaime.
- Priešgaisrine sauga aplinkinėse teritorijose rūpinasi Kaišiadorių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos Pravieniškių, Zūbiškių ugniagesių komandos. Esamo karinio poligono ir mokymo teritorijose – Jonavos priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos Ruklos komanda.

3.4. Aplinkos būklės pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas

Minimalios plėtros varianto bendrieji sprendiniai tapatintini su pastovumo samprata, numatant išlaikyti nusistovėjusius funkcinius ir susisiekimo ryšius bei kaimynystės santykius, susiklosčiusių funkcijų ir veiklos jose tęstinumą. Iš esmės pirmo varianto koncepcijos sprendiniai atitiks esamos padėties situaciją ir bus orientuoti į kokybinę esamos Gaižiūnų karinio poligono teritorijos sutvarkymą, racionalų teritorijos ir infrastruktūros objektų naudojimą. Funkciniuose pozoniuose (urbanizuota teritorija, urbanizuojama teritorija karinio miestelio, dalinių plėtrai, urbanizuojama teritorija aerodromo plėtrai, urbanizuojama teritorija karinio mokymo infrastruktūros plėtrai, sandėlių teritorija) sudaroma galimybė plėtoti kompaktišką intensyvių užstatymą su lokaliai išplėta inžinerine infrastruktūra.

Minimalios plėtros variante karinio poligono ir mokymo zonos plotai nesikeičia arba keičiasi minimaliai, todėl nepakanka teritorijos visai reikiamai karinei įrangai ir infrastruktūrai, saugos zonų šaudymo metu, kuopos ar kuopos grupės dydžio vienetų rengimui pagal nustatytus karybos standartus. Kariniai vienetai negali vykdyti pilnaverčio, integruoto kovinio rengimo tarp skirtingų padalinių ir kariuomenės pajėgų rūšių.

Minimalios plėtros variantas iš esmės netenkina lūkesčių, nes nebus sudarytos tinkamos sąlygos kariniam rengimui pagal nustatytus karybos ir NATO standartus.

2014 m. buvo atlikta Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų, esančių Jonavos rajono savivaldybėje, Ruklos seniūnijoje ir Švenčionių rajono savivaldybėje, Pabradės seniūnijoje, išplėtimo galimybių studija, kurios metu buvo nustatyta, kad poligonas su turima įranga, mokymo laukais ir infrastruktūra nebuvo naudojamas visu pajėgumu, kadangi nesudarė sąlygų užtikrinti rengimą pagal nustatytus standartus. Tačiau jeigu Gaižiūnų karinis poligonas būtų aprūpintas visa reikiama įranga ir infrastruktūra kuopos lygio pratyboms vesti, tuomet daugiau karių galėtų dalyvauti pratybose. Antrame koncepcijos variante numatoma Gaižiūnų karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos plėtra, užtikrinanti karinį rengimą pagal nustatytus karybos ir NATO standartus.

4. TERITORIJOS, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS

Darna vystymosi principas reikalauja reguliuoti urbanizacijos procesą, nedarant žalos aplinkai. Nevaldoma urbanizacija gali turėti neigiamos įtakos ir negrįžtamų pasekmių aplinkai, visų pirma gamtinei ir kultūrinei. Rengiamo bendrojo plano sprendiniais siekiama suplanuoti karinio poligono ir karinio mokymo teritorijų plėtrą ir saugant vertingą gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį bei biologinę įvairovę.

Jautriausios galimo reikšmingo poveikio teritorijos yra susijusios su įvairaus pobūdžio saugomomis teritorijomis, kurias galima suskirstyti į 2 grupes – saugomas gamtines ir kultūros vertybių teritorijas. Poveikis tokioms teritorijoms reikšmingas gali būti dėl kelių priežasčių. Viena jų – tiesioginis fizinis poveikis šioms teritorijoms įgyvendinant bendrojo plano sprendinius, kita – ryškus netiesioginis poveikis įgyvendinant bendrojo plano sprendinius šalia šių saugomų teritorijų. Saugomos teritorijos įsteigtos siekiant išsaugoti vertingą fauną ir/ ar florą arba gamtinius kompleksus ir dažnai saugomos rūšys yra jautrios įvairiems aplinkos pokyčiams. Dar viena priežastis reikšmingam poveikiui yra susijusi su kultūros vertybių teritorijų sprendiniais, kurie gali duoti teigiamą poveikį vertybių išsaugojimui ir pritaikymui tausojančiam naudojimui.

4.1. Saugomos teritorijos

Saugomų teritorijų tinklą analizuojamoje teritorijoje sudaro „Natura 2000“ teritorijos, biosferos poligonas bei gamtinis ir kompleksinis draustiniai (4.1.-1 pav.).

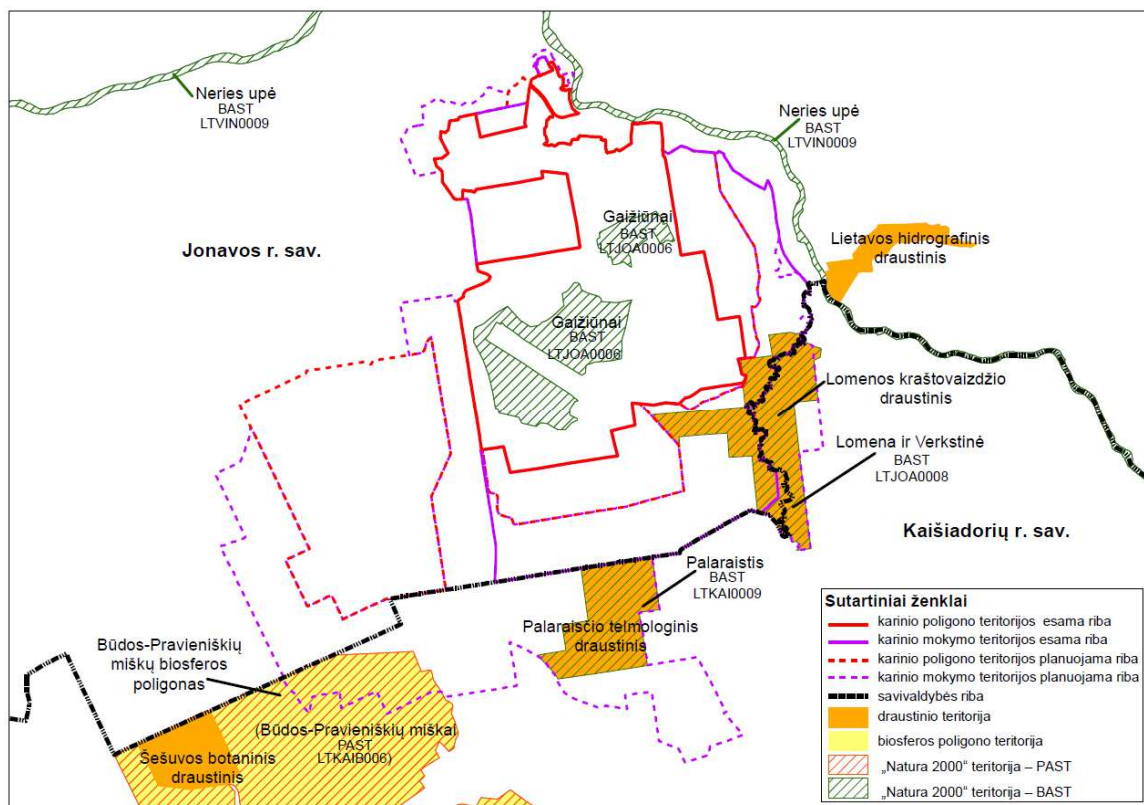
Į plečiamą Kaišiadorių rajone karinio mokymo teritoriją patenka dalis Lomenos kraštovaizdžio draustinio, su kurio ribomis sutampa ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – Lomena ir Verkstinė (LTJOA0008), visas Palaraisčio telmologinis draustinis, kuris kartu yra ir buveinių apsaugai svarbi teritorija Palaraisčio (LTKAI0009), dalis Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligono. Pastarajame yra Europos Bendrijos mastu svarbi „Natura 2000“ paukščių apsaugai svarbi teritorija – PAST – Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB006) ir buveinių apsaugai svarbi teritorija – BAST – Būdos ir Pravieniškių miškai (LTKAI0005).

Artimoje (iki 1 km atstumu) nuo planuojamos teritorijos ribos aplinkoje yra Lietuvos hidrografinis draustinis ir „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – BAST – Neries upė (LTVIN0009).

Saugomos teritorijos ir jų plotai, patenkantys į planuojamą Kaišiadorių rajone teritoriją, pateikiami 4.1 lentelėje.

4.1.-1. lentelė. Saugomos teritorijos ir jų plotai

Pavadinimas	Saugomos teritorijos plotas (ha)	Saugomos teritorijos plotas, patenkantis į planuojamą teritoriją (ha)	Saugomos teritorijos plotas nuo planuojamos teritorijos ploto Kaišiadorių r. sav. (%)
Palaraisčio telmologinis draustinis ir „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – Palaraisčio (LTKAI0009)	342	342	18
Lomenos kraštovaizdžio draustinis ir „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – Lomena ir Verkstinė (LTJOA0008)	540	269	14
Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligonas (PAST – Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB006))	5173	244	13
Iš viso:	6047	855	45

4.1.-1. pav. Saugomos teritorijos

Palaraisčio telmologinis draustinis užima 342 ha plotą. Jis įsteigtas 1998 metais siekiant išsaugoti aukštapelkę, kurioje sutinkamos specifinės pelkių augalų ir gyvūnų rūšys. Aukštapelkėje auga žemaūgis pušynas, iš visų pusių jį juosia juodalksnynas. Čia tinkamos sąlygos gyventi ir veistis pelkiniams satyrams, gyvatėms marguolėms (4.1.-2 pav.), gervėms, tetervinams, lėliams. Tai vienintelė iki mūsų dienų išlikusi aukštapelkė Kaišiadorių rajono savivaldybėje.

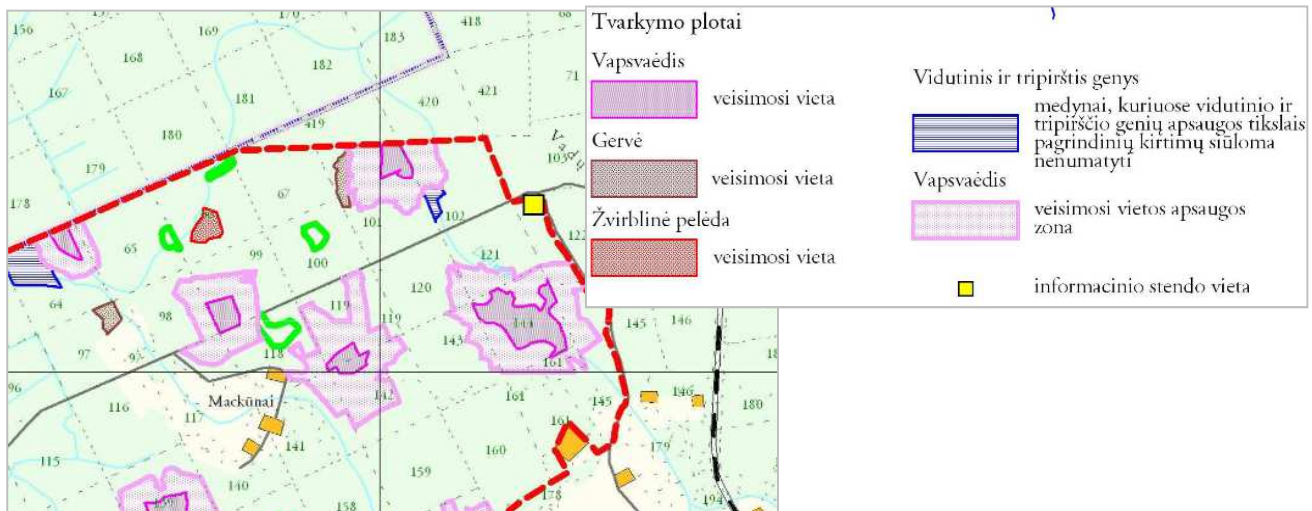
4.1.-2. pav. Pelkinis satyras (*Oeneis jutta*), Paprastoji angis/gyvatė marguolė (*Vipera berus*)
(paimta iš <https://lt.wikipedia.org/wiki/>)

Palaraisčio telmologinis draustinis kartu yra ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – Palaraisčio (LRKAI0009), įsteigta siekiant išsaugoti Europos bendrijos svarbos buveines: 91D0 Pelkiniai miškai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 9050 Žolių turtingi eglynai; 91E0 Aliuviniai miškai.

Į dalį Jonavos rajone esamos karinio mokymo teritorijos ir į plečiamą karinio mokymo teritoriją Kaišiadorių rajono pusėje patenka **Lomenos kraštovaizdžio draustinis**. Ši 540 ha plote dviejų rajonų sandūroje esanti saugoma teritorija įsteigta 1997 metais. Draustinio tikslas – išsaugoti gilų ir

vaizdingą Lomenos slėnį su riedulių atodangomis, senvagėmis, šaltiniais, šlapiais baltalksnynais bei salpinės pievas su gausia augalijos ir gyvūnijos įvairove. Lomenos kraštovaizdžio draustinis kartu yra ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – Lomena ir Verkstinė (LTJOA0008), įsteigta siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos buveines: 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 9050 Žolių turtingi eglynai; 91E0 Aliuviniai miškai; 9180 Griovų ir šlaitų miškai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 9010 Vakarų taiga.

Į numatomą plėsti Kaišiadorių rajono savivaldybėje karinio mokymo teritorijos pietvakarinę dalį patenka apie 244 ha **Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligono** teritorijos (bendras plotas – 5173 ha). Būdos-Pravieniškių miškų biosfero poligono ribos sutampa su **paukščių apsaugai svarbios teritorijos Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB006)** ribomis. Šioje teritorijoje siekiama apsaugoti vietines vapsvaėdžių (*Pernis apivorus*), jerubių (*Bonasia bonasia*), gervių (*Grus grus*), žvirblinių pelėdų (*Glaucidium passerinum*), juodųjų meletų (*Dryocopus martius*), vidutinių margųjų genių (*Dendrocopos medius*) ir tripirščių genių (*Picoides tridactylus*) perinčias populiacijas. Gervių ir juodųjų meletų apsaugai tai yra viena vertingiausių teritorijų šalyje. Steigiant biosferos poligoną siekiama ne tik apsaugoti, bet ir vykdyti paukščių monitoringą, mokslinius tyrimus, vykdyti tikslines gamtotvarkos veiklas bei analizuoti žmogaus veiklos pobūdį natūralioms ekosistemoms, užtikrinti gamtos išteklių atkūrimą. Biosferos poligono naudojimo ir apsaugos reikalavimai yra numatyti nuostatuose, kurie patvirtinti LR aplinkos ministro 2004 m. lapkričio 15 d. įsakymu Nr. D1-590 Nr. „Dėl Babtų–Varlupos miškų, Balbieriškio miško, Biržų girios ir Būdos – Pravieniškių miškų biosferos poligonų įsteigimo, biosferos poligonų nuostatų bei biosferos poligonų ribų patvirtinimo“. Šiai teritorijai yra parengtas gamtotvarkos planas, kurį LR aplinkos ministras patvirtino 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-935 „Dėl Būdos – Pravieniškių miškų biosferos poligono gamtotvarkos plano patvirtinimo“. Iš plano matyti, kad į plečiamos karinio mokymo teritorijos plotus biosferos poligone patenka vapsvaėdžio, pilkosios gervės ir žvirblinės pelėdos veisimosi vietos, o taip pat plotas, kuriame tripirščio genio apsaugos tikslais siūloma nenumatyti pagrindinių kirtimų.

4.1.-3. pav. Iškarpa iš Būdos – Pravieniškių miškų biosferos poligono gamtotvarkos plano

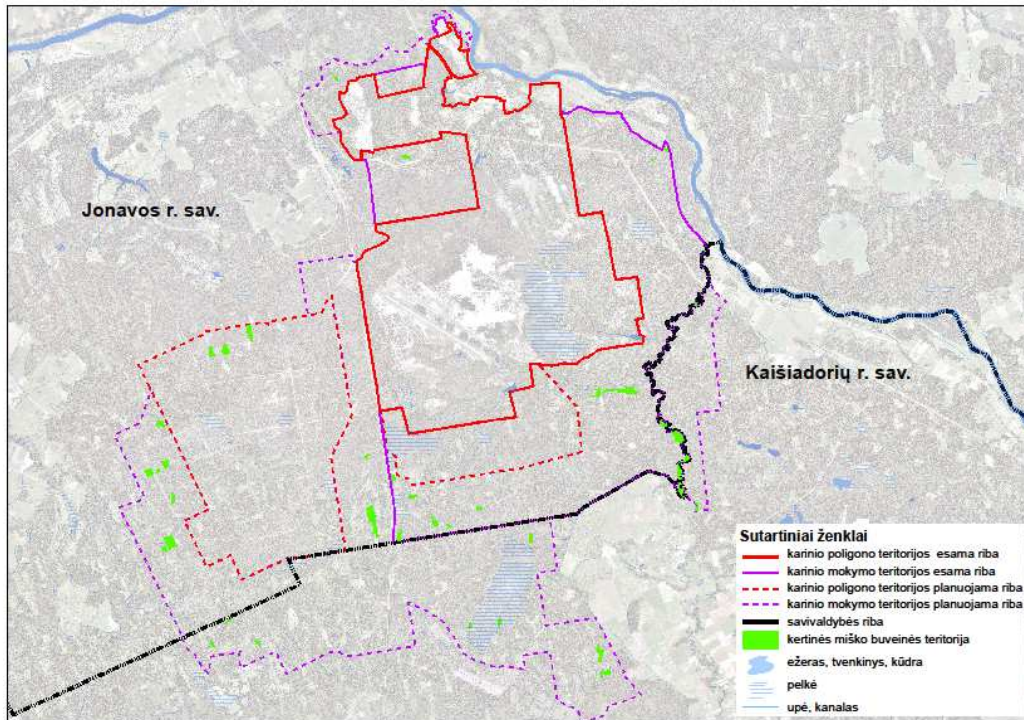
Šalia karinio mokymo teritorijos rytinės dalies yra Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – **BAST – Neries upė (LTVIN0009)**. Saugoma: 3260 Upių sraunomos su kurklių bendrijomis, Baltijos laišiša, kartuolė, paprastasis kirtiklis, paprastasis kūjagalvis, pleištinė skėtė, salatis, ūdra, upinė nėgė.

Apie 0,4 km į rytus nuo planuojamos karinio mokymo teritorijos yra nutolęs **Lietavos hidrografinis draustinis**, skirtas išsaugoti natūralią Lietavos upelio (Upninkų miške) vagos atkarpą ir hidrologinį režimą. Draustinis įsteigtas 1992 metais, užima 143 ha plotą.

Remiantis 2012 m. VĮ Kaišiadorių miškų urėdijos miškotvarkos duomenimis, numatomoje plėsti karinio mokymo teritorijoje, Palomenės girininkijos 319 kvartalo 5 sklype yra aptinkama

nenustatytos rūšies lizdavietė, 342 kvartalo 21 sklype aptinkama mažojo erelio rėksnio lizdavietė, 353 kvartalo 3 sklype aptinkama suopio lizdavietė, 347 kvartalo 9 sklype aptinkama vištvanagio lizdavietė.

Visoje analizuojamoje teritorijoje yra 42 kertinės miško buveinės, iš jų Kaišiadorių rajone nustatyta 12. Tai nepažeisti miško plotai, kur yra didelė tikimybė aptikti nykstančių, pažeidžiamų, retų ar saugotinių specializuotų buveinių rūšių. Kertinių miško buveinių išsidėstymas karinio poligono ar karinio mokymo teritorijose pateiktas 4.1-4. paveiksle.

4.1.-4. pav.

Kertinės miško buveinės

Pagal Saugomų rūšių informacinės sistemos (SRIS) duomenis planuojamoje išplėsti karinio mokymo teritorijoje Kaišiadorių r. savivaldybės Palaraiščio telmologiniame draustinyje inventorizuotos šios saugomos rūšys: beržinė sicista, rudakis satyriukas, pleištinė skėtė, pelkinis satyras, jūrinis erelis, mažasis erelis rėksnys, vapsvaėdis. Į plečiamos karinio mokymo teritorijos dalį, apimančią Lomenos kraštovaizdžio draustinį Kaišiadorių r. sav., patenka šios saugomos rūšys: europinis plačiaausis, totorinė maludė, plunksninė plusnė, skaisčioji raudonpintė, lazdyninė miegapėlė. Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ paukščių apsaugai svarbios teritorijos Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB006) dalyje pagal SRIS inventorizuotos šios rūšys: aukštoji gegūnė, miškinė miegapėlė. Visos saugomos rūšys, patenkančios į plečiamo Gaižiūnų karinio mokymo teritorijas Kaišiadorių rajone iš SRIS pateiktos 4.1.-3.lentelėje.

4.1.-3.lentelė. Saugomų rūšių sąrašas plečiamoje Gaižiūnų karinio mokymo teritorijoje Kaišiadorių r. (pagal SRIS duomenis)

Eil. Nr.	Saugomos rūšies pavadinimas	Pavadinimas lot.	Kategorija pagal LRK	Paplitimas ir radavietės Lietuvoje	Grėsmė ir apsauga
1	Rudakis satyriukas	<i>Coenonympha hero</i>	4 (I) – neapibrėžto statuso rūšys, kurių dėl duomenų stokos negalima	Lietuvoje rūšis gyvena daugelyje rajonų. Labai reta arba visai	Daugumai populiacijų grėsmę kelia nutrūkęs tradicinis jų buveinių naudojimas – ekstensyvus ganymas ir

			įrašyti į kitas kategorijas	neaptinkama nederlinguose smėlingo dirvožemio regionuose ir labai sukultūrintuose rajonuose. Gyvena atskirtomis populiacijomis, drėgnose krūmuotose natūraliose pievose, medžiais apaugusiose ganyklose ir pan.	šienavimas. Apleistos buveinės užželia krūmais, mišku arba apželdinamos. Buvėnės gali būti sunaikintos, pavertus jas intensyvaus žemės ūkio naudmenomis – arimais, kultūrinėmis ganyklomis ir pan. Kai kurios vadavietės sunaikinamos ar smarkiai pažeidžiamos rengiant poilsiavietes ir kitus poilsio objektus. Norint rūšį išsaugoti, būtina palaikyti tradicinį buveinių naudojimą, išsaugoti natūralias miškų pievas.
2.	Pleištinė skėtė	<i>Ophiogomphus cecilia Fourc.</i>	4 (I) – neapibrėžto statuso rūšys, kurių dėl duomenų stokos negalima įrašyti į kitas kategorijas	Pleištinė skėtė paplitusi visoje Lietuvoje, vietomis sudaro gausias populiacijas . Pleištinės skėtės veisimosi buveinės: nuo nedidelių upelių iki didelių upių, lervos sutinkamos tose upių atkarpose, kur vyrauja smėlio-žvirgždo dugnas. Lervos vystosi rausdamosios smėlio-žvirgždo dugne, vengia uždumblėjusių vietų.	Pagrindinis pleištinės skėtės populiacijas ribojantis veiksnys yra vandens ir sausumos buveinių degradacija, pagrindinė grėsmė yra upių patvenkimas, krantų transformacijos. Tvarkyimo priemonės pirmiausiai turi būti vykdomos mažose upėse, kuriose buveinės būklė gali pablogėti dėl lokalių veiksmų – natūralių patvankų, pakrantės nuošliaužų, taip pat turi būti palaikoma palanki buveinės būklė radavietėse, kuriose koncentruojasi pagrindinė Lietuvos populiacijos dalis.
3.	Pelkinis satyras	<i>Coenonympha tullia</i>	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	Visoje Lietuvoje lokaliai paplitusi rūšis. Drugiai gyvena užpelkėjusiose pievose, žemapelkėse, tarpinio tipo pelkėse, aukštapelkėse.	Rūšis nyksta dėl šlapžemių sausavimo ir jų užaugimo mišku. Būtina išlaikyti esamą buveinių hidrologinį režimą, pievinio satyriuko radavietėse šalinti sumedėjusių augaliją. Skatintinas dalinis buveinių šienavimas ir nušienautos žolinės augalijos išvežimas už buveinės ribų.
4.	Plunksninė plusnė	<i>Neckera pennata Hedw.</i>	2 (V) – pažeidžiamos rūšys, kurių populiacijų skaičius ir individų gausumas populiacijoje sparčiai mažėja	Aptinkama beveik visoje Lietuvos teritorijoje. Retesnė Vakarų ir Pietų Lietuvoje. Vietomis aptinkamos ant daugybės medžių, dažniau – ant pavienių. Miškuose, kuriuose šios samanų gausios ir kuriuose iškirtus senus medžius išlieka tinkamas mikroklimatas, jos	Miškų kirtimas (retinimas, senų medžių naikinimas). Atvirose vietose palikus pavienius senus medžius, samanos pamažu nunyksta. Aplink šios rūšies gausnes kolonijas turėti būti numatytos ribotos veiklos zonos. Nors samanos gana plačiai paplitusios, bet dėl smarkiai kertamų miškų mažėja jų populiacija kiekis, dydis ir gyvybingumas.

				auga ant jaunų medžių, ypač drebulių, kamienų. Gausesnės populiacijos Šiaurės Lietuvoje. Rūšiai gyvuoti svarbus mikroklimatas (pavėsis, drėgmė). Samana jautri užterštam orui, rūgšties lietums.	
5.	Aukštoji gegūnė	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soó	4 (I) – neapibrėžto statuso rūšys, kurių dėl duomenų stokos negalima įrašyti į kitas kategorijas	Tinkamose augavietėse rūšis aptinkama visoje Lietuvoje, tačiau dažniausia Rytų ir Pietryčių Lietuvoje. Geriausiai auga vidutinio apšviestumo drėgnuose ar šlapiuose, pelkiniuose juodalksnyuose, mišriuose miškuose ar eglėnuose, ant humusingo, turinčio karbonatų dirvožemio. Kartais labai gausiai auga pažeistose buveinėse, miško griovių pakraščiuose, pakelėse.	Nyksta dėl miškų plynujų kirtimų ir melioracijos, gumbus ėda šernai ir pelės.
6.	Skaisčioji raudonpintė	<i>Pycnoporellus fulgens</i> (Fr.) Donk	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	Lietuvoje daugiausia aptinkama vakarinėje, pietinėje ir rytinėje dalyse. Auga ant stambių eglėlių virtuolių ir stuobrių, kurie jau būna gerokai suardyti raudonkraštės pintainės (<i>Fomitopsis pinicola</i>). Augavietėse, kuriose yra daug negyvos medienos, grybas kartais auga ir ant kitų medžių: pušų, juodalksnių, beržų.	Negyvos eglėlių medienos šalinimas iš miškų, senų eglėlių kirtimas ir jų sausinimas.
7.	Totorinė maludė	<i>Conioselinum tataricum</i> Hoffm.	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	Lietuvoje radavietės aptinkamos Šiaurės ir Vidurio Lietuvoje: Airės, Ančios, Apaščios, Dubysos, Kražantės, Lapiškės, Lomenos, Mūšos, Nemunėlio, Nemuno,	Buveinių keitimas kertant paupių miškus ir krūmynus, tiesiant kelius ir statant tiltus, tiesinant upių vagas.

				Siesarties, Šušvės, Šventosios, Tetervės, Vilkijos, Virintos ir Virvyčios slėniuose. Daugiausia radaviečių yra Šušvės ir Šventosios upių slėniuose. Pietų Lietuvoje neaptinkama. Auga krūmais ir medžiais apaugusiuose ūksmėtuose upių šlaituose, gali augti ir kalkingose atodangose.	
8.	Beržinė sicista	<i>Sicista betulina</i> Pallas	4 (I) – neapibrėžto statuso rūšys, kurių dėl duomenų stokos negalima įrašyti į kitas kategorijas	Lietuvoje radaviečių yra beveik visoje teritorijoje, bet gerokai daugiau rytiniuose ir pietrytiniuose rajonuose. Lietuvoje sugaunama gana įvairiose buveinėse: miškų ir pamiškių pievose, atželiančiose miškų kirtavietėse, įvairiuose medynuose (lapuočių mišriuose ir netgi spygliuočių), atvirose žolinėse pelkėse (dažniausiai su retais medeliais ir krūmais), žolėmis ir krūmais apaugusiuose miškų melioracijos kanaluose.	Beržinės sicistos nėra stenotopiniai gyvūnai, o buveinės, kuriose jos gyvena, nėra nykstančios. Sicistos gyvena netgi žmonių pakeistose buveinėse (miškų kirtavietėse, melioracijos kanalų pakraščiuose, rekultivuotuose durpynuose). Grėsmę kelia visiškas buveinių sunaikinimas ar sąlygų blogėjimas dėl ūkinės veiklos.
9.	Lazdyninė miegapėlė	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Lazdyninė miegapėlė yra įrašyta į kaimyninių šalių – Latvijos ir Baltarusijos – raudonąsias knygas, tačiau, tikriausiai, taip yra dėl nepakankamo jos iširtumo šiose šalyse. Lietuvoje lazdyninei miegapėlei specialių apsaugos priemonių nereikia.	Lazdyninės miegapėlės paplitusios beveik visoje Lietuvoje, mišriuose ir lapuočių miškuose. Šios miegapėlės negyvena grynuose pušynuose ir eglynuose, todėl jų radimviečių beveik nėra Pietų ir Pietryčių Lietuvoje, kur vyrauja pušynai. Mažiau radimviečių Vakarų Lietuvoje, kur daugiau eglynų. Daugiausiai lazdyninės miegapėlės radimviečių yra Vidurio Lietuvoje,	Didžiausią įtaką lazdyninių miegapelių populiacijoms turintis ir dažniausiai pasitaikantis antropogeninis poveikis yra miško kirtimas. Jo įtaka nėra vienareikšmiška: plynai išskirtus miško plotą (arba visą traką ir pomiškį) miegapėlės ten gyventi negali, bet vėlesniais metais derlingose augavietėse atželiančios kirtavietės sudaro lazdyninėms miegapėlėms labai palankias gyvenimo sąlygas. Analogišką neigiamą poveikį gali turėti miškų fragmentacija, pavyzdžiui, tiesiant kelius.

				kur vyrauja mišrūs miškai, ir čia jos turėtų būti randamos beveik kiekviename didesniame miške. Lazdyninių miegapelių lizdai dažniausiai aptinkami nedidelėse 1–2 m aukščio tankiose eglutėse, paprastai prie pat kamieno, tarp tankiausių šakų. Taip pat lizdus suka tarp tankių jaunų lapuočių medelių šakų, aviečių, gervuogių. Jeigu miške yra iškelta inkilų uoksiniams paukščiams, didelė dalis miegapelių, ypač pavasarį ir rudenį, įsikuria juose.	
10.	Miškinė miegapėlė	<i>Dryomys nitedula</i> Pallas	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	Lietuvoje šiuo metu žinomos 2 populiacijos: Šakių miškų urėdijos Šilagirio girininkijoje ir Kaišiadorių miškų urėdijos Būdos girininkijoje. Gyvena miškuose, gerai laipioja medžiais. Šilagirio girininkijoje pirmenybę teikia eglėms arba mišriems medynams su tankiomis eglėmis antrajame arde.	Didžiausią grėsmę kelia pagrindiniai miškų kirtimai miegapelių gyvenamuose medynuose. Siūloma išlaikyti esamą medyną su eglėmis plotą. Tinkamose buveinėse reikėtų iškelti inkilų. Kad uoksiniai paukščiai išvengtų konkurencijos su miškinėmis miegapelėmis, inkilus reikia kabinti tankiose eglėse.
11.	Europinis plačiaausis	<i>Barbastella barbastellus</i> Schreber	2 (V) – pažeidžiamos rūšys, kurių populiacijų skaičius ir individų gausumas populiacijoje sparčiai mažėja	Lietuvoje šiltuoju metų laiku aptikta Radviliškio, Šalčininkų, Biržų, Kretingos ir Vilniaus rajonuose, žiemą – Kauno, Panemunės, Pakruojo, Trakų, Vilniaus ir Varėnos rajonuose. Šiltuoju metų laiku populiacijos negausios. Pagrindinės žiemavietės yra Kaune (kasmet žiemoja apie 300) ir Vilniuje (apie 100). Kitose negausiose žiemavietėse	Žiemaviečių nykimas dėl pastatų atnaujinimo, plėšrūnų (kiaunių, kačių), trikdymas žiemavietėse. Neigiamą įtaką turi drevėtų medžių, apdžiūvusių ažuolų kirtimas. Reikėtų vengti trikdyti žvėrelius žiemavietėse, įrengti saugių vietų slėptis

				aptinkami pavieniai žvėreliai arba jų nedidelės grupelės.	
Jūrinis erelis	<i>Haliaeetus albicilla</i> Linnaeus	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	Visoje Lietuvos teritorijoje rūšis aptinkama ištiesus metus. Veisiasi prie didesnių vandens telkinių.	Neigiamą įtaką populiacijai gali turėti žmogaus ūkinė veikla: iškertami perėjimui būtini brandūs medynai, perėjimo vietose paukščių trikdymas miško darbų metu, plėtojant poilsinę veiklą. Žalos daro brakonieriai, kiaušinių kolekcininkai. Reikia riboti kirtimo darbus prie lizdų veisimosi metu (vasario–rugpjūčio mėn.), išsaugoti tinkamas maitinimosi ir perėjimo buveines, riboti žmonių lankymąsi perėjimo vietose, kelti dirbtinius lizdus.
Mažasis erelis rėksnys	<i>Aquila pomarina</i> CL Brehm	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	Lietuvoje peri visuose rajonuose, nerasta tik Kuršių nerijoje ir pajūryje. Paplitusi netolygiai, gausiausiai peri derlinguose, šlapiuose Vidurio, Šiaurės Lietuvos miškuose. Dažna mišriuose Rytų, Šiaurės Rytų, Vakarų, Šiaurės Vakarų Lietuvos medynuose. Reta nederlingų pušynų masyvuose.	Didžiausios grėsmės susijusios su veisimosi buveinių pokyčiais dėl suintensyvėjusių miškų kirtimų (ypač privačiuose miškuose), intensyvaus žemės ūkio, pievų ir laukų apsodinimo mišku bei savaiminio jų užžėlimo. Taip pat žalos daro trikdymas ir tiesioginis paukščių naikinimas. Būtina riboti miškų ūkinę ir poilsinę veiklą aplink lizdavietes, maitinimosi vietose išlaikyti ekstensyvų žemės ūkį.
Vapsvaėdis	<i>Pernis apivorus</i> Linnaeus	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	3 (R) – retos rūšys, kurių populiacijų mažai dėl jų biologinių ypatybių	Lietuvoje rūšis paplitusi netolygiai. Gausiau peri Rytų, Pietų ir Vakarų Lietuvoje, kur apsistoja įvairaus drėgnumo spygliuočių ir mišrių miškų masyvuose bei miškuose šalia pievų, pelkių. Retesnė derlingose šalies vietose, kur vyrauja nedideli miškai, supami žemės ūkio naudmenų.	Didžiausios grėsmės susijusios su intensyvėjančiu žemės ūkiu ir pesticidų naudojimu. Veisimosi metu žalos daro miškų ūkio veikla, pievų suarimas, užsodinimas mišku ar savaiminis jų užžėlimas. Palankiai apsaugos būklei užtikrinti būtina palaikyti ekstensyvaus naudojimo žemės ūkį, įgyvendinti lizdaviečių apsaugos priemones miškuose.

Kaip matyti pateiktoje lentelėje, pagrindinė grėsmė saugomoms rūšims yra miškų ūkinė veikla (miškų kirtimai). Tačiau miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis numatomas tik dalyje plečiamo karinio poligono ir nenumatomas plečiamoje karinio mokymo teritorijoje.

Dalis saugomos rūšių atstovų, tokių kaip lazdyninė miegapelė, ūdra, plunksninė pliusnė, plunksninis raukšliagybis, skaisčioji raudonpintė, statusis atgiris, totorinė maludė, žalsvoji žiovenė

yra sutinkami Lomenos kraštovaizdžio draustinio teritorijoje, beržinė sicista, pelkinis satyras, rudaakis satyriukas, palinis žvitražygis, machaonas, gervė, pleištinė skėtė, rudmargė hesperija – Palaraisčio telmologiniame draustinyje. Šiose teritorijose aptinkamoms rūšims grėsmių nenumatoma dėl saugomoms teritorijoms taikomų veiklos apribojimų.

Gaižiūnų karinio mokymo teritorijos plėtra, į kurią numatyta Kaišiadorių rajone įtraukti dalį Lomenos kraštovaizdžio draustinio, Palaraisčio telmologinį draustinį ir dalį Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligono teritorijos, yra būtina šaudymo saugos zonoms sudaryti. Neįtraukus minėtų teritorijų į plečiamą Gaižiūnų karinio mokymo teritoriją, poligono šaudyklų nebus galima tinkamai naudoti pagal paskirtį ir nekeliant grėsmės žmonėms, kurių lankymasis šaudymo saugos zonoje kovinio šaudymo pratybų metu yra draudžiamas. Karinio mokymo teritorijoje esančios saugomos teritorijos funkcionuoja kaip šaudymo saugos zonos, tačiau jose karinės pratybos ir mokymai nevykdomi. Todėl šiose saugomose teritorijose saugomoms gamtos vertybėms reikšmingo neigiamo poveikio nėra.

Įvertinus tai, kad Lomenos kraštovaizdžio draustinio vakarinė dalis, patenkanti į esamą Gaižiūnų karinio mokymo teritoriją Jonavos r. sav., nebuvo naudota karinėms pratyboms ir kitai karinei veiklai, o tik funkcionavo kaip šaudymo saugos zona ir neigiamų padarinių draustinio gamtos vertybėms nesukelta, galima prognozuoti kad ir praplėtus karinio mokymo teritoriją į likusią draustinio teritoriją neigiamo poveikio nebus.

Duomenis SRIS sistemai gali teikti fiziniai ir juridiniai asmenys elektroniniu būdu apie saugomų augalų/grybų augavietes ir gyvūnų radavietes. Taigi rūšių fiksavimas nėra sistemingas ir nuoseklus procesas, dažnai paremtas ne nuosekliais tyrimais, o pavieniais stebėjimais, nėra vykdomi saugomų rūšių monitoringai. Dėl šios priežasties labai sudėtinga įvertinti galimą rengiamo bendrojo plano sprendinių poveikį atskiroms rūšims ir numatyti kompensacines priemones jų apsaugai. Atsižvelgiant į kitose teritorijose taikomą praktiką, Paukščių direktyvos I priede išvardintų paukščių rūšių, sutinkamų ir planuojamoje teritorijoje, apsaugai yra rekomenduojamos tokios kompensacinės priemonės:

- nekirsti miško veisiantis paukščiams;
- kertant mišką palikti dalį negyvos medienos;
- įrengti dirbtinius lizdus plėšriesiems paukščiams;
- miško aikščių, pievų neužsodinti mišku.

Bendrojo plano sprendiniuose bus numatyta papildyti Gaižiūnų poligono naudojimo taisykles, patvirtintas Lietuvos kariuomenės Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomojo pulko vado 2013 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. V-121 „Dėl Gaižiūnų poligono naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Gaižiūnų poligono naudojimo taisyklės), į taisykles įtraukiant nuostatas dėl saugomų teritorijų, kurios pateks į plečiamą karinį poligoną ir karinio mokymo teritoriją, apsaugos karinių pratybų ir mokymų metu.

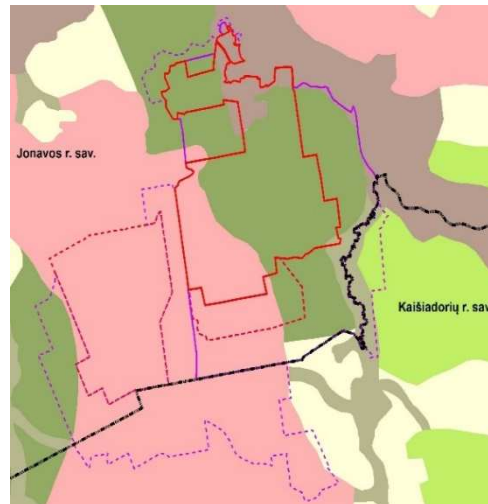
4.2. Gamtinio karkaso teritorijos

Gamtinis karkasas – tai vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, juridiskai įteisintas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ir Saugomų teritorijų įstatymuose. Gamtinis karkasas visas gamtinio pobūdžio saugomas teritorijas ir kitas ekologiškai svarbias bei pakankamai natūralias teritorijas, garantuojančias bendrąjį kraštovaizdžio stabilumą, jungia į bendrą kraštovarkinę ekologinio kompensavimo zonų sistemą. Jo paskirtis – ne tik sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo sistemą, užtikrinti ryšius tarp gamtinių saugomų teritorijų, bet ir saugoti natūralų kraštovaizdį, biologinę įvairovę, gamtinius rekreacinius išteklius, sudaryti sąlygas augalų ir gyvūnų migracijai ir miškų atkūrimui, optimizuoti agrarinio kraštovaizdžio struktūrą geoekologiniu požiūriu, reguliuoti agrarinės veiklos plėtrą, kraštovaizdžio intensyvaus sukultūrinimo – užstatymo gyvenamaisiais bei pramonės rajonais – plėtrą.

Panaudojant Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano gamtinio karkaso brėžinį, išskirta karinio poligono ir karinio mokymo teritorijose gamtinio karkaso struktūra (žr. 4.2.-1 ir 4.2.-2 pav.)

Gaižiūnų karinio poligono didžioji teritorijos dalis priskiriama rajoninės svarbos geoekologinei takoskyrai, nemaža teritorijos dalis gamtinio karkaso atžvilgiu išsidėsčiusi regioniniame vidinio stabilizavimo areale ir ašyse.

Karinio poligono bei karinio mokymo teritorijose svarbią vietą užima Neries upės ekosistema. Neries upė vaidina svarbų vaidmenį ekologinės pusiausvyros bei biologinės įvairovės užtikrinimui. Upių slėniai svarbūs kaip migraciniai koridoriai, o taip pat gamtinio karkaso elementai.

SUDĖTINĖS GAMTINIO KARKASO DALYS

- Geoekologinės takoskyros
  - Vidinio stabilizavimo arealai
  - Migracijos koridoriai
- #### KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO KRYPTYS
- Dideliosios ir saugomos esamos natūralios kraštovaizdžio pobūdžio
  - Palaikomos ir stiprinamos esamos kraštovaizdžio natūraliosios
  - Gražinamos ir gausinami kraštovaizdžio natūraliosios atkurti elementai
- #### YPAČ SAUGOMOS TERITORIJOS
- Valstybiniai rezervatai
  - Nacionaliniai ir regioniniai parkai
  - Valstybiniai draustiniai
  - Pemppektyvinės valstybinių parkų ribos

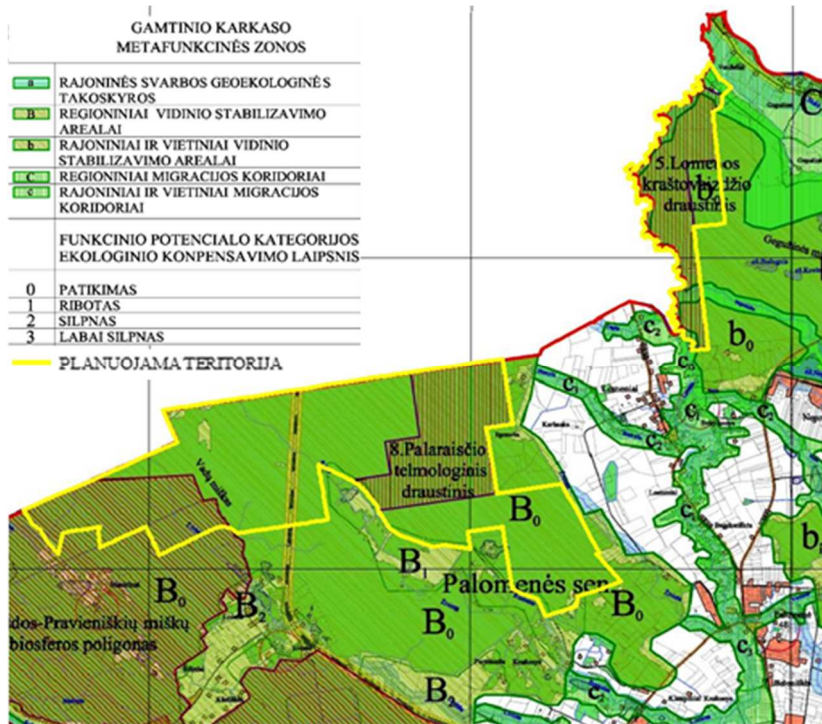
Sutartiniai ženklai

- karinio poligono teritorijos esama riba
- karinio mokymo teritorijos esama riba
- karinio poligono teritorijos planuojama riba
- karinio mokymo teritorijos planuojama riba
- savivaldybės riba
- rajoninė geoekologinė takoskyra
- regioninis vidinio stabilizavimo arealas ir ašys
- rajoninis vidinio stabilizavimo arealas ir ašys
- regioninis migracijos koridorius
- rajoninis migracijos koridorius
- vietinio lygio gamtinio karkaso teritorijos

4.2.-1 pav. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas. Gamtinio karkaso brėžinio fragmentas

4.2.-2 pav. Gamtinis karkasas karinio poligono ir karinio mokymo teritorijose

Didžioji plečiamos karinio mokymo teritorijos Kaišiadorių rajone dalis patenka į regioninės ir rajoninės svarbos geosistemų vidinio stabilizavimo arealus. Šie arealai svarbūs įtakojant nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingi biologinės įvairovės požiūriu. Jie apjungdami želdinių masyvus, natūralias pievas, pelkes kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms. Nedidelė dalis prie Lomenos upės ir šiaurinis pakraštys patenka į slėninės migracijos koridorių: vietinės reikšmės Lomenos upės ir regioninės svarbos Neries slėnius. Analizuojamos teritorijos gamtinio karkaso ekologinio kompensavimo laipsnis yra patikimas, sunkiau užtikrinti ekologinį stabilumą migracijos koridorių teritorijose, pasižyminčiose silpnu ekologinio kompensavimo laipsniu.

4.2.-3. pav. Iškarpa iš Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Esamos būklės analizės gamtinio karkaso brėžinio.

4.3. Kultūros paveldo objektai ir jų teritorijos

Kaišiadorių rajone plečiamoje karinio mokymo teritorijoje nėra kultūros paveldo objektų ir/ar jų apsaugos zonų, kurios būtų įrašytos į Kultūros vertybių registrą. Greta analizuojamos teritorijos šiauriniame pakraštyje Tartoko kaime Jonavos rajono savivaldybėje yra valstybės saugomo kultūros paveldo objekto Tartoko piliakalnio su gyvenviete (UK 23702) teritorija ir jo apsaugos zona.

4.4. Gyvenamosios teritorijos

Beveik visa numatomos plėtros į Kaišiadorių rajoną dalis yra miškų teritorijose. Tik nedidelis plotelis šiaurės rytuose Lomenos kraštovaizdžio draustinio pakraštyje patenka į Vaidučių kaimo žemėms priskirtą plotą. Teritorijos nėra apgyvendintos. Arčiausiai planuojamos teritorijos esanti didesnė gyvenvietė – Palomenė, nutolusi 1 km atstumu. Kiti nuo analizuojamos teritorijos 1-1,5 km spinduliu esantys kaimai: Mackūnai, Paromatės Krušonys, Lapelės, Živinta, Karlauka, Jagorovka, Šilagalių Mediniai, Tartokas. Minėti kaimai yra labai retai apgyvendinti. Dėl šių priežasčių gyventojams nenumatomas didesnis bendrojo plano sprendinių poveikis, nei yra patiriamas šiuo metu.

5. SU BENDRUOJU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS

Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano darbų programoje vienas iš nustatytų tikslų yra suformuoti darnią ir tvarią kariuomenės ir vietos savivaldybės plėtros poreikiams neprieštaraujančią aplinką, užtikrinančią nuolatinę darnią teritorijos plėtrą, įvertinti gamtos ir kraštovaizdžio vertybių apsaugą ir galimybes teritoriją panaudoti kuo racionaliau, atsižvelgiant į tai, kad funkciniais ryšiais susieta karinio poligono ir karinio mokymo

teritorija bus plečiama ir Jonavos rajono savivaldybė, ir taip pasiekti norimą pozityvų rezultatą – sudaryti sąlygas kariuomenės veiklos plėtrai.

Tiksliui pasiekti suformuluoti uždaviniai, kuriais vadovaujantis reikia išanalizuoti karinio mokymo teritorijoje vykdomą veiklą, vykstančius natūralius (gaminius) procesus, jų ypatumus ir suformuoti teritorijos plėtros modelį, kuris leistų užtikrinti ilgalaikes bendras karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos ir juose vykdomos veiklos plėtros galimybes, derinant jas su vietos savivaldybės plėtros poreikiais, gamtos ir kultūros paveldo objektų apsauga; numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemonės.

Rengiamo Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano sprendiniai gali tiesiogiai arba netiesiogiai įtakoti planuojamos teritorijos aplinkos būklės charakteristikas ar jų tendencijas. Poveikis aplinkai karinio poligono ir karinio mokymo teritorijose bus nevienodas, priklausomai nuo veiklų, kurios bus vykdomos atitinkamoje teritorijoje.

Karinio mokymo teritoriją Lietuvos kariuomenė naudoja šioms pagrindinėms karių ir karinių vienetų mokymo ir rengimo funkcijoms vykdyti: karių treniravimui išgyventi sunkiomis sąlygomis; tarptautinių, regioninių ir nacionalinių pratybų vykdymui; atlikti taktinius veiksmus manevruojant pagal patvirtintus rengimo standartus; karo topografijos pratyboms; taktikos (kovos veiksmų miške, imituojant šaudymą) pratyboms; kariniams vienetams judėti (kovine rikiuote ar kolonomis) į karinį poligoną; pagrindinių pajėgų, atliekančių mokomuosius kovos veiksmus kariniame poligone, flangų apsaugos vienetams išdėstyti; kariams ir kariniams vienetams mokytis sąlygomis, kurių nėra kariniame poligone (upės forsavimas, persikėlimas per tiltą, geležinkelio liniją, veiksmai pelkėtoje teritorijoje ir kita); artilerijos ir minosvaidžių pozicijoms, šaudant aukšta trajektorija į taikinių laukus karinio poligono teritorijoje, įrengti; šaudymo saugos zonoms, vykstant kovinio šaudymo pratyboms; poligono šaudyklose sudaryti.

Pagal pratybų ir mokymų poreikius karinio mokymo teritorijoje kariuomenės vienetai gali: įsirengti laikinąsias (palapinių) stovyklavietes; karine technika (išskyrus tankus) važiuoti miško keliukais, būtinam transporto manevravimui ir stovėjimui naudoti šalikeles ir laukymes; vykdyti nedidelius žemės ir mokomosios karinės infrastruktūros darbus (kasti apkasus, įrengti laikinuosius kontrolės postus, įsirengti laikinąsias ugnies pozicijas, užtvaras, kliūtis, pasalas, imitacinius minų laukus ir panašiai).

Karinio poligono teritorijoje, o vykstant kariniams mokymams ir karinio mokymo teritorijoje neišvengiamai daromas tam tikras poveikis aplinkai, todėl plėtojant infrastruktūrą, planuojant bei vykdam mokymus ir pratybas turi būti skiriamas reikiamas dėmesys žmonių, augalijos, gyvūnijos apsaugai, atliekų tvarkymui bei taikomos prevencinės priemonės, padedančios išvengti oro, vandenų ir dirvožemio taršos.

Vienas iš pagrindinių poligono aplinkos apsaugos būklės stabilumo ir kokybės garantų – vykdam karinę veiklą laikytis teisės aktų, reglamentuojančių aplinkos apsaugą, reikalavimų, vadovautis Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų valdymo ir naudojimo nuostatais, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2008 m birželio 16 d. įsakymu Nr. V-555 „Dėl Karinių pratybų aplinkos apsaugos taisyklių patvirtinimo“ patvirtintomis Karinių pratybų aplinkos apsaugos taisyklėmis (toliau – Karinių pratybų aplinkos apsaugos taisyklės) bei Gaižiūnų poligono naudojimo taisyklėmis.

5.1. Problemos, susijusios su aplinkos apsaugai svarbiomis teritorijomis

Siekiant užtikrinti gamtinių ir kultūros paveldo kompleksų bei objektų apsaugą, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, biologinės įvairovės ir genetinio fondo išsaugojimą, gamtos išteklių atkūrimą, sudarant palankias sąlygas pažintinei rekreacijai, moksliniams tyrimams bei aplinkos būklės stebėjimams, vertingiausiose bei jautriausiose kraštovaizdžio teritorijose yra įsteigtos saugomos teritorijos, saugotinos kultūros vertybės įtraukiamos į Kultūros vertybių registrą.

Planuojamoje teritorijoje, aplinkos apsaugai svarbios saugomos teritorijos yra: Lomenos kraštovaizdžio draustinis, kuris kartu yra ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – Lomena ir Verkstinė (LTJOA0008), Palaraisčio telmologinis draustinis, kuris kartu yra ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – Palarastis (LRKAI0009), bei Būdos-Pravieniškių miškų biosfero poligonas, kurio ribos sutampa su paukščių apsaugai svarbios teritorijos Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB006) ir buveinių apsaugai svarbios teritorijos Būdos ir Pravieniškių miškai (LTKAI0005) ribomis.

Saugomose teritorijose žemės naudojimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Lietuvos Respublikos miškų įstatymu, Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, kitais įstatymais bei teisės aktais.

Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano koncepcijoje, įgyvendinant planavimo darbų programoje numatytus tikslus ir uždavinius, numatoma karinio mokymo teritorijos plėtra, kuri sąlygoja tam tikras kraštovarkines problemas planuojamoje teritorijoje – planuojamos karinio mokymo teritorijos „persidengimą“ su saugomomis teritorijomis. Tačiau tai nėra naujai iškilusi problema, kadangi į esamą karinio poligono ir karinio mokymo teritoriją (Jonavos rajono savivaldybėje) jau dabar patenka saugomos teritorijos – į karinio poligono teritoriją visu plotu patenka Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija – BAST – Gaižiūnai (LTJOA0006), į karinio mokymo teritoriją – dalis Lomenos kraštovaizdžio draustinio, kuri kartu yra ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbia teritorija – Lomena ir Verkstinė (LTJOA0008). Plečiant karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos ribas Jonavos rajone, į jas nepateks didesnė saugomų teritorijų ploto dalis, nei dabar yra. Plečiant karinio mokymo teritorijos ribas Kaišiadorių rajone, į jas pateks Palaraisčio telmologinis draustinis, kuris kartu yra ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbia teritorija – Palarastis (LRKAI0009) bei dalis Būdos-Pravieniškių miškų biosfero poligono, kurio ribos sutampa su paukščių apsaugai svarbios teritorijos Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB006) ir buveinių apsaugai svarbios teritorijos Būdos ir Pravieniškių miškai (LTKAI0005) ribomis.

Koncepcijoje nustatomas reikalavimas nekeisti į karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos ribas patenkančių saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo reglamentų ir jų laikytis vykdant karinę veiklą. Karinio mokymo teritorijos dalys, apimančios Lomenos kraštovaizdžio draustinio teritoriją, Palaraisčio telmologinio draustinio teritoriją bei dalį Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligono teritorijos, yra būtinos šaudymo pavojaus zonoms užtikrinti, be kurių esamos šaudyklos negalės tinkamai funkcionuoti pagal paskirtį. Jokia kita karinė veikla išvardintose saugomose teritorijose nebus vykdoma. Vykiant karines pratybas privaloma vadovautis Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų valdymo ir naudojimo nuostatais, Karinių pratybų aplinkos apsaugos taisyklėmis ir Gaižiūnų poligono naudojimo taisyklėmis.

6. TARPTAUTINIŲ, EUROPOS BENDRIJOS IR NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI

Rengiamo Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano sprendinių tikslai glaudžiai siejasi su aukštesnio lygmens (regioninio, nacionalinio, Europos bendrijos bei tarptautinio) aplinkosauginiais tikslais ir jiems neprieštarauja.

Europos bendrijos ir tarptautiniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai:

1. Tikslai, numatyti 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvoje Nr. 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros apsaugos.

- skatinti biologinės įvairovės palaikymą, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus.

2. Tikslai, numatyti Lietuvos Respublikos ratifikuotoje Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencijoje:

- priimti generalinę politiką, kuri siektų kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas (5a str.);
- vystyti mokslinius ir techninius tyrimus ir tyrinėjimus, ir paruošti veiksmingas priemones, kurios įgalintų valstybę neutralizuoti grėsmę, iškilusią kultūros ir gamtos paveldui (5c str.);
- imtis tinkamų įstatyminių, mokslinių, techninių, administracinių ir finansinių priemonių, būtinų šio paveldo identifikavimui, globai, išsaugojimui (konservavimui), prezentavimui bei reabilitavimui (5d str.).

3. Tikslai, numatyti Lietuvos Respublikos ratifikuotoje Europos kraštovaizdžio konvencijoje:

- skatinti kraštovaizdžio apsaugą, tvarkymą bei planavimą ir organizuoti Europos bendradarbiavimą kraštovaizdžio klausimais (3 str.);
- įteisinti kraštovaizdį kaip svarbią žmonės supančios aplinkos sudedamąją dalį, jų bendro kultūros ir gamtos paveldo apraišką bei jų savasties pagrindą (5a str.);
- integruoti kraštovaizdį kaip reiškinį į savo teritorijų ir miestų planavimo politiką bei savo kultūros, aplinkos, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikio kraštovaizdžiui (5d str.);
- nustatytus kraštovaizdžius įvertinti atsižvelgiant į suinteresuotų dalyvių ir atitinkamos gyventojų grupės jiems priskiriamą ypatingą vertę (6cb str.).

Nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai:

4. Tikslai, numatyti Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 „Dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“:

- Pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas;
- Efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas;
- Pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas;
- Geresnė biologinės įvairovės apsauga;
- Geresnė kraštovaizdžio apsauga ir racionalus tvarkymas.

5. Tikslai numatyti Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 „Dėl Valstybės ilgalaikės raidos strategijos“:

- įgyvendinti tvariosios plėtros principą;
- sudaryti prielaidas racionaliam gamtos išteklių naudojimui, apsaugai ir atkūrimui;
- atsižvelgiant į Europos Sąjungos normas ir standartus, užtikrinti tinkamą aplinkos kokybę;
- išsaugoti gamtos paveldo vertybes, kraštovaizdžio savitumą ir biologinę įvairovę;
- didinti šalies miškingumą ir miškų aplinkosaugos vertę;
- mažinti vandenių taršą buitinėmis ir gamybinėmis nuotekomis;
- gerinti geriamojo vandens kokybę;
- racionaliai naudoti vandens energetinius išteklius;
- skatinti energijos naudojimo veiksmingumą bei atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą;
- mažinti taršą didelių (energetikos) įrenginių;
- mažinti poveikį klimato kaitai, ozono sluoksniui, rūgštėjimo eutrofikacijos procesui;
- sukurti racionalią atliekų tvarkymo sistemą;
- kuo daugiau ir racionaliau panaudoti atliekų medžiaginius ir energetikos išteklius.

6. Tikslai, numatyti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. IXP-1794:

- generalinis bendrojo plano principas yra šalies teritorijos subalansuotos raidos užtikrinimas, sudarant šias strategines visuomenės ir ūkio vystymosi prielaidas (4.1 str.): - kuo geriau panaudoti turimą šalies teritorijos potencialą; - nedaryti žalos šalies teritorijos gamtinei bei kultūrinei aplinkai; - nepažeisti dabartinės ir būsimų kartų teritorinių interesų, - koordinuoti teritorijos naudojimą ir apsaugą šalies lygiu (kartu atsižvelgiant į visos Europos pastangas); - išsaugoti bei stiprinti šalies teritorijos savitumą.

- generalinio strateginio principo realizavimui būtinos šios strateginės šalies raidos kryptys (4.2 str.): - šalies ekonominio augimo skatinimas ūkinę veiklą diferencijuojant pagal teritorinio potencialo ypatumus, taikant funkcinę konversiją bei ekologiškas technologijas (4.2.2 str.); - aplinkos kokybės užtikrinimas optimizuojant gamtonaudą, plėtojant aplinkosaugą bei išsaugant ir didinant kraštovaizdžio savitumą (4.2.3 str.).

- numatytoms šalies raidos strateginėms kryptims realizuoti numatoma konkretizuotų bendrųjų strateginių teritorijos raidos tikslų sistema (4.3 str.): Ekologinėje plotmėje (4.3.3 str.):

- išlaikyti ir stiprinti turimą aplinkos sveikumo bei kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos, gamtinio karkaso palaikymo sistemą;

- šalies ir regionų savitumus formuojančioms gamtinėms ir kultūrinėms aplinkos vertybėms garantuoti efektyvią apsaugą ir racionalų naudojimą;

- užtikrinti tik ekologiškai pagrįstų kraštovarkos programų realizavimą.

- kiti teritorijos raidos tikslai būtų optimizuoti urbanistinę sistemą, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, kultūros paveldo, gamybos bei rekreacinių teritorijų naudojimą ir socialinės - kultūrinės bei techninės infrastruktūros teritorinę plėtrą. Iš jų savo erdvine orientacija išskirtini šie sektoriai tikslai (4.4 str.):

Kraštovaizdžio apsauga (4.4.2 str.):

- gamtinio karkaso teritorijų ekologinio visavertiškumo užtikrinimas bei kraštovaizdžio įvairovės ir vertybių išsaugojimas;

- biologinės įvairovės išsaugojimo bei bijotos išteklių racionalaus naudojimo užtikrinimas;

- gamtinės rekreacinės aplinkos racionalaus naudojimo ir apsaugos užtikrinimas;

- litosferos ir hidrosferos išteklių naudojimo bei apsaugos optimizavimas;

- gamtinės aplinkos sveikumo (kokybės) užtikrinimas;

- kraštovaizdžio kultūrinių vertybių išsaugojimas.

Transporto ir ryšių kompleksio raida (4.4.5 str.):

- Subalansuoti šalies transporto sistemos plėtrą maksimaliai panaudojant turimą įvairių transporto rūšių infrastruktūrą, mažinant transporto poveikį aplinkai (4.4.5.3 str.).

7. Tikslai, numatyti Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme:

- Saugomos teritorijos steigiamos siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes) (3 str.).

8. Tikslai, numatyti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme:

- sudaryti sąlygas darniai valstybės teritorijos raidai, nuosekliai erdvinės ir funkcinės integracijos politikai įgyvendinti, teritorijų sanglaudai, kompleksiškai spręsti socialinius, ekonominius, ekologinius uždavinius (3.1.1 str.);

- nustatyti gyvenamųjų vietovių, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, kitų valstybei svarbių socialinės ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires, numatyti plėtrai reikalingas teritorijas (3.1.2 str.);

- sudaryti sąlygas racionaliam šalies gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui (3.1.3 str.);

- numatyti šalies gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologiškai pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą(3.1.4 str.);
- kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas gyvenamosiose vietovėse(3.1.5 str.).

7. GALIMOS REIKŠMINGOS PASEKMĖS APLINKAI

Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano SPAV ataskaitoje vertinamos galimos pasekmės aplinkai, taip pat aplinkos komponentams, kuriems gali turėti įtakos rengiamo bendrojo plano koncepcijos sprendiniai. Sprendinių pasekmių vertinimas atliekamas šiems komponentams:

- Biologinei įvairovei;
- Saugomoms teritorijoms, gamtiniam karkasui ir kraštovaizdžiui;
- Kultūros paveldui;
- Saugomoms teritorijoms;
- Visuomenės sveikatai;
- Vandeniui;
- Dirvožemiui;
- Orui, klimatui;
- Materialiajam turtui.

Sprendinių reikšmingumas įvertintas naudojant šiuos žymėjimus:

- + – tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės;
- – tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės;
- +/- – tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės;
- 0 – nenumatoma nei teigiamų nei neigiamų pasekmių;
- ~ – nepakanka informacijos reikšmingumui nustatyti.

Lentelė Nr. 7.-1. Sprendinių pasekmių vertinimo lentelė.

Konceptiniai sprendiniai	Alternatyva	Reikšmingo poveikio charakteristika	SPAV vertinimo komponentai									Sprendinių vertinimo komentaras
			Biologinė įvairovė	Saugomos teritorijos,	Gamtinis karkasas, kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Visuomenės sveikata	Vanduo	Dirvožemis	Oras, klimatas	Materialusis turtas	
Teritorinė karinio mokymo teritorijos plėtra	I alternatyva	Trumpalaikis	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	I-oje alternatyvoje karinio mokymo teritorijos plotas nekeičiamas. Nepakanka teritorijos karių ir karinių vienetų mokymui ir pratyboms, kad iš esmės netenkina krašto apsaugos lūkesčių. II alternatyvoje karinio mokymo teritorijos plotas Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijoje padidėtų ir sudarytų 1930,36 ha. Praplėtus karinio mokymo teritorijos ribas šaudymo saugos zonos patektų į karinio mokymo teritorijos ribas, o tai padės užtikrinti karių ir civilių gyventojų saugumą pratybų metu. Saugomų teritorijų dalys, patenkančios į plečiamą karinio mokymo teritoriją, būtinos tik šaudymo saugos zonoms suformuoti, užtikrinant karių ir civilių gyventojų saugumą. Šiose teritorijose kita veikla nenumatoma.
		Ilgalaikis	0	0	0	0	+/-	0	0	0	+/-	
		Kaupiamasis	0	0	0	0	+/-	0	0	0	+/-	
	II alternatyva	Trumpalaikis	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	
		Ilgalaikis	0	0	0	+	0	0	0	0	0	
		Kaupiamasis	0	0	0	+	0	0	0	0	0	
Planuojamos teritorijos funkcinis zonavimas	I alternatyva	Trumpalaikis	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	Pirmo varianto koncepcijos sprendiniai atitinka esamos padėties situaciją ir yra orientuoti į kokybinį esamos Gaižiūnų karinio poligono teritorijos sutvarkymą, racionalų teritorijos ir infrastruktūros objektų naudojimą. Funkciniuose pozoniuose (urbanizuota teritorija, urbanizuojama teritorija karinio miestelio, dalinių plėtrai, urbanizuojama teritorija aerodromo plėtrai, urbanizuojama teritorija karinio mokymo infrastruktūros plėtrai, sandėlių teritorija) sudaroma galimybė plėtoti kompaktišką intensyvų užstatymą su lokaliai išplėta inžinerine infrastruktūra. Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje II alternatyvos variante pateikiami bendrieji teritorijų tvarkymo režimai, kurie apibrėžia funkcinę sanklodą, galimus teritorijų naudojimo tipus konkrečioje funkcinėje zonoje, galimus žemės naudojimo būdus, leistiną pastatų aukštį ir užstatymo intensyvumą bei užstatymo tipą.
		Ilgalaikis	0	0	0	0	+/-	0	0	0	+/-	
		Kaupiamasis	0	0	0	0	+/-	0	0	0	+/-	
	II alternatyva	Trumpalaikis	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	
		Ilgalaikis	0	0	0	0	0	0	0	0	+	
		Kaupiamasis	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+	+	+	

													Bendrieji sprendiniai sudaro sąlygas įrengti šiuolaikinį karinį poligoną, kuris atitiktų NATO ir sąjungininkų standartus ir keliamus reikalavimus, sudarytų sąlygas priimančiosios šalies paramos vykdymui, užtikrintų tinkamas tarnybos buitines, darbo ir mokymo sąlygas, atitinkančias sanitarines higienines normas, priešgaisrinius, aplinkos apsaugos ir darbo saugos reikalavimus.
Susisiekimo sistemos vystymas	I alternatyva	Trumpalaikis	+/-	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	I alternatyvos koncepcijos sprendiniai atitinka esamos padėties situaciją, kurioje susisiekimo vystymas nenumatomas.
		Ilgalaikis	+/-	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	
		Kaupiamasis	+/-	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	
	II alternatyva	Trumpalaikis	+/-	+/-	+/-	0	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	II alternatyvos koncepciniais sprendiniais karinio poligono ir karinio mokymo teritorijose numatomi formuojami pagrindiniai infrastruktūros koridoriai, skirti užtikrinti materialinių išteklių, informacijos ir transporto judėjimą poligono viduje. Papildomai numatomos vidaus jungtys esamų vidaus lauko ir miško kelių pagrindu, skirtos susisiekti su atskiromis karinėmis teritorijomis bei esama ir planuojama karine mokymo infrastruktūra. Susisiekti su plečiama karinio poligono dalimi pratybų ir mokymo metu siūloma geležinkelio ruože Jonava-Kaišiadorys pagal galimybę įrengti dvi dviejų lygių sankirtas ir vieną papildomą nereguliuojamą pervažą 5 km atstumu nuo esamos Gaižiūnuose, skirtą karinės technikos pravaživimui. Esminiai susisiekimo infrastruktūros plėtros variantai numatomi karinio poligono ir karinio mokymo teritorijose, dėl to bus išvengta trumpalaiko neigiamo poveikio atskiriems komponentams, kol bus įgyvendinti sprendiniai, ir tuo pačiu bus pasiektas ilgalaikis teigiamas rezultatas, užtikrinantis poligono vidinių teritorijų pasiekiamumą teritorijos ribose, o ne per aplinkines teritorijas. Taip išvengiama papildomo neigiamo poveikio atsliriams gamtinės aplinkos komponentams ir žmonių saugumui bei sveikatai.
		Ilgalaikis	+	+	+	0	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	
		Kaupiamasis	+	+	+	0	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	
Inžinerinės infrastruktūros vystymas	I alternatyva	Trumpalaikis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Tiek pirmos tiek antros alternatyvos koncepciniais sprendiniais numatoma vandens tiekimo, vandenvalos, lietaus nuotekų tinklo, elektros energijos tiekimo ir gamybos, šilumos tiekimo tinklų rekonstrukcija ir plėtojimas. Inžinerinės infrastruktūros vystymo sprendiniai turės ilgalaikį teigiamą poveikį aplinkos (vandeniui, oro, dirvožemiui) būklei, materialiajam turtui.
		Ilgalaikis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
		Kaupiamasis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
	II alternatyva	Trumpalaikis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
		Ilgalaikis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
		Kaupiamasis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
I alternatyva	Trumpalaikis	+/-	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		

Aplinkos apsaugos ir kraštovaizdžio apsaugos vystymas		Ilgalaikis	0	0	0	0	0	0	0	0	0	I-os alternatyvos koncepcijos sprendiniai atitinka esamos padėties situaciją, aplinkos apsaugos ir kraštovaizdžio apsaugos klausimai sprendžiami laikantis galiojančių aplinkosaugos teisės aktų, vadovaujantis Karinių pratybų aplinkos apsaugos taisyklėmis, Gaižiūnų poligono naudojimo taisyklėmis, saugomų teritorijų tvarkymo planais bei kitais saugomų teritorijų naudojimą bei tvarkymą reglamentuojančiais dokumentais.	
		Kaupiamasis	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	II alternatyva	Trumpalaikis	+/-	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-		Vienas iš pagrindinių poligono aplinkos apsaugos būklės stabilumo ir kokybės garantų – vykdant karinę veiklą laikytis nacionalinių aplinkos apsaugos teisės aktų. Taip pat karinių mokymų ir pratybų dalyviai planuodami, vykdydami ir pabaigdami pratybas ir mokymus turi vadovautis Karinių pratybų aplinkos apsaugos taisyklėmis ir Gaižiūnų poligono naudojimo taisyklėmis. Koncepcijoje nustatomas reikalavimas nekeisti į karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos ribas patenkančių saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo reglamentų ir jų laikytis vykdant karinę veiklą. Saugomų teritorijų dalys, patenkančios į plečiamą karinio mokymo teritoriją, būtinos tik šaudymo saugos zonoms suformuoti, užtikrinant karių ir civilių gyventojų saugumą. Šiose teritorijose kita veikla nenumatoma.
		Ilgalaikis	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
		Kaupiamasis	0	0	0	0	0	0	0	0	0		

8. PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI

Siekiant sumažinti galimas neigiamas Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano koncepcijos sprendinių pasekmes aplinkai ar jų išvengti, tikslinga:

- vadovautis aplinkos apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais plėtojant veiklą;
- teritorinę veiklą vystyti remiantis bendrojo plano keitimo koncepcijoje įvardintais teritorijos naudojimo funkciniais prioritetais;
- siekiant išvengti reikšmingų neigiamų pasekmių aplinkai karinių mokymų ir pratybų metu vadovautis nacionalinių aplinkos apsaugos teisės aktų reikalavimais, taip pat Karinių pratybų aplinkos apsaugos taisyklėmis bei Gaižiūnų poligono naudojimo taisyklėmis. Patvirtinus bendrąjį planą, atnaujinti Gaižiūnų poligono naudojimo taisykles, įtraukiant nuostatas dėl saugomų teritorijų, kurios pateks į plečiamą karinį poligoną ir karinio mokymo teritoriją, apsaugos karinių pratybų ir mokymų metu;
- informuoti visuomenę apie įgyvendinamus bendrojo plano sprendinius, plėtoti gyventojų švietimą ir sąmoningumą;
- vykdyti ekologinį švietimą – supažindinti karius su aplinkos apsaugos reikalavimais;
- vadovautis bendrojo plano sprendiniais, rengiant teritorijų planavimo dokumentus, techninius projektus;
- vadovautis saugomų teritorijų specialiaisiais planais ir kitais teisės aktais, kuriais remiantis įgyvendinamos saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo priemonės, tuo pačiu eliminuojant neigiamą poveikį turinčius juridinius precedentes;
- plėtoti vandens tiekimo, nuotekų ir atliekų tvarkymo infrastruktūrą, taikyti geriausiai prieinamas technologijas diegiant naujus inžinerinės ir susisiekimo infrastruktūros objektus, ar atliekant esamų objektų modernizavimą;
- supažindinti institucijas ir suinteresuotą visuomenę su Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano sprendiniais.

9. PASIRINKTOS BENDROJO PLANO KONCEPCIJOS KRYPTYS IR ALTERNATYVOS

Vadovaujantis planavimo darbų programa, patvirtinta LR Krašto apsaugos ministro įsakymu, parengti Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrieji sprendiniai, kurių pagrindu siūlomi du koncepcijos variantai:

- 1 variantas. Minimalios plėtros variantas (Status quo - plėtra naudojant vidinius rezervus).
- 2 variantas. Maksimalios plėtros variantas (plėtra integruojant besiribojančias teritorijas).

9.1. Koncepcijos variantai

I variantas. Status quo.

Status quo variante, karinio mokymo teritorija nenumatoma Kaišiadorių rajono savivaldybėje. To įtakoje nepakaks teritorijos saugos zonoms, šaudymo metu, kuopos ar kuopos grupės dydžio vienetų rengimui pagal nustatytus karybos standartus. Karinai vienetai negali vykdyti pilnaverčio, integruoto kovinio rengimo tarp skirtingų padalinių ir kariuomenės pajėgų rūšių.

Status quo variantas iš esmės netenkina lūkesčių, nes nebus sudarytos tinkamos sąlygos kariniam rengimui pagal nustatytus karybos ir NATO standartus.

II variantas. Racionalios plėtros variantas

2014 m. buvo atlikta Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų, esančių Jonavos rajono savivaldybėje, Ruklos seniūnijoje ir Švenčionių rajono savivaldybėje, Pabradės seniūnijoje, išplėtimo galimybių studija, kurios metu buvo nustatyta, kad poligonas su turima įranga, mokymo laukais ir infrastruktūra nebuvo naudojamas visu pajėgumu, kadangi nesudarė sąlygų užtikrinti rengimą pagal nustatytus standartus. Tačiau jeigu Gaižiūnų karinis poligonas būtų aprūpintas visa reikiama įranga ir infrastruktūra kuopos lygio pratyboms vesti, tuomet daugiau karių galėtų dalyvauti pratybose. Antrame koncepcijos variante numatoma Gaižiūnų karinio mokymo teritorijos plėtra, užtikrinanti karinį rengimą pagal nustatytus karybos ir NATO standartus.

Planinė - erdvinė koncepcija. Karinio mokymo teritorijos planinė erdvinė struktūra ir esama funkcinė sankloda nekeičiama. Karinio mokymo teritorijoje dominuoja miškai ir miškingos teritorijos. Bet kokia karinio mokymo teritorijoje plėtotina su krašto apsauga susijusi veikla planuojamoje neturi daryti neigiamo poveikio greta esančiai gyvenamajai aplinkai ir žmonių sveikatai. Šį reikalavimą sudėtinga užtikrinti dėl krašto apsaugos veiklos specifikos, todėl dėl saugos reikalavimų ir pratybų metu skleidžiamo triukšmo, naujų gyvenamųjų, visuomeninių pastatų ir ūkininkų sodybų statyba planuojamos karinio mokymo teritorijos ribose neplanuojama.

Funkcinis zonavimas. Planuojamos teritorijos perspektyvinės plėtros modelis formuojamas taikant polifunkcinio zonavimo metodą. Koncepcijoje planuojama teritorija skaidoma į funkcines zonas išskiriant vyraujančią (prioritetinę) žemės naudojimo funkciją pagal teritorijos įsavinimo intensyvumo laipsnį. Planuojamos teritorijos polifunkcinis zonavimas pagal žemės naudojimo funkcijas atliekamas siekiant konkretizuoti vyraujančių funkcijų tendencijas ir jų sąveiką su kitomis funkcijomis. Funkcinio naudojimo prioriteto zonos apima atskiras planuojamos teritorijos dalis, pasižyminčias gamtinės aplinkos ir urbanistinių sąlygų bei prioritetinių funkcinių interesų panašumu. Planuojamoje teritorijoje numatomos 1 tipų funkcinė zona: neurbanizuojamų teritorijų grupėje - miškų ir miškingų teritorijų zona.

9.2. Teritorinės plėtros koncepcija

- Pirmame koncepcijos variante Gaižiūnų karinio poligono ir karinio mokymo teritorijų plėtra nenumatoma.
- Antrame koncepcijos variante numatoma Gaižiūnų karinio mokymo teritorijos plėtra, užtikrinanti karinį rengimą pagal nustatytus karybos ir NATO standartus: numatomas karinio mokymo teritorijos plotas – 1930,36 ha. Karinio mokymo teritorija plečiama valstybinių miškų sąskaita.

9.2.-1. lentelė. Teritorijų palyginamieji rodikliai

Teritori ja	1 variantas. (Status quo)		2 variantas. Racionalios plėtros variantas (koncepcija)	
	Plotas,	Plotas,	Plotas,	Plotas,
Karinio mokymo teritorija	-	-	-	-
Karinio mokymo plėtros teritorija	-	-	1930,36	100
Iš viso:	-	-	1930,36	100

9.3. Teritorijų tvarkymo režimai

Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje pateikiami bendrieji teritorijų tvarkymo režimai, kurie apibrėžia funkcinę sanklodą, galimus teritorijų naudojimo tipus konkrečioje funkcinėje zonoje, galimus žemės naudojimo būdus, leistiną pastatų aukštį ir užstatymo intensyvumą bei užstatymo tipą.

9.3.-1 lentelė. Teritorijų tvarkymo režimai

Funkcinė zona		Galimi naudojimo tipai	Galimi žemės naudojimo būdai	Leistinas pastatų	Leistinas žemės sklypų užstatymo	Užstatymo tipas
	Miškų ir miškingų teritorijų zona	Miškai ir miškinga teritorija	Ekosistemų apsaugos miškų sklypai	Naujų pastatų statyba neužstatytuose žemės sklypuose neplanuojama	Naujų pastatų statyba neužstatytuose žemės sklypuose neplanuojama	–
			Ūkinių miškų sklypai			
			Teritorijos krašto apsaugos tikslams			
			Naudingųjų iškasenų teritorija			

9.4. Aplinkos apsauga ir kraštovaizdžio apsauga

Gaižiūnų karinis poligonas įkurtas 1931 m. nuošalioje teritorijoje, apsuptoje Gaižiūnų miškais. Laikui bėgant ir pasitraukus Tarybų Sąjungos kariams, teritorija stipriai apaugo mišku. Gamtinė aplinka buvo ir yra svarbus faktorius karinio poligono funkcionavimui - miškinga, natūralių gamtinių kliūčių turinti aplinka pasitarnauja kaip gera bazė karių treniruotėms ir mokymui. Savo ruožtu gamtinės aplinkos ypatumai karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos planavimą bei tvarkymą daro sudėtingesnį, sprendžiant plėtotės klausimus reikalauja pakankamą dėmesį skirti ekologiškai stabilios aplinkos formavimui bei pilnaverčio kraštovaizdžio išsaugojimui. Šių tikslų siekiamybė tiesiogiai įtakoja karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos vystymo bendrųjų sprendinių formavimą, teritorijos funkcinių prioritetų, naudojimo ir apsaugos reglamentų nustatymą, o tuo pačiu sudaro sąlygas išvengti ar bent jau sumažinti su bendrojo plano sprendinių realizavimu susijusias aplinkosauginias problemas.

Planuojamos teritorijos gamtinės aplinkos ypatumai – miškingumas, hidrografinis tinklas, pelkėtumas, dirvožemiai ir kt., padėtis saugomų teritorijų ir gamtinio karkaso teritorijų atžvilgiu bei karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos plėtros interesai, numatyti planavimo darbų programoje, formuoja kontraversines zonas, kur reikalingas kraštovarkinis kompromisas, įvertinant abi interesų grupes.

Viena iš opiausių kraštovarkinių problemų planuojamoje teritorijoje – planuojamos karinio mokymo teritorijos „persidengimas“ su saugomomis teritorijomis (9.4.-1., 9.4.-2. lentelės) – į planuojamos karinio mokymo teritorijos ribas didesne ar mažesne ploto dalimi patenka trys saugomos teritorijos – Lomenos kraštovaizdžio draustinis (dalis), kuris kartu yra ir buveinių apsaugai svarbi teritorija – Lomena ir Verkstinė (LTJOA0008), Palaraisčio telmologinis draustinis, kuris kartu yra ir buveinių apsaugai svarbi teritorija – Palaraisčiai (LTKAI0009), Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligonas (dalis), kuris kartu yra ir buveinių apsaugai svarbi teritorija – Būdos ir Pravieniškių miškai (LTKAI0005) bei paukščių apsaugai svarbi teritorija Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB006).

9.4.-1. lentelė. Saugomos teritorijos planuojamoje Gaižiūnų karinio mokymo teritorijoje.

Eil. Nr.	Kategorija, Pavadinimas	Apsaugos tikslai	Plotas, ha	Į esamos / planuojamos teritorijos ribas įsiterpusių saugomų teritorijų plotas, ha	
				Karinio poligono	Karinio mokymo teritorijos
Valstybiniai draustiniai					
1.	<i>Lomenos kraštovaizdžio</i>	išsaugoti gilų ir vaizdingą Lomenos slėnį su riedulių atodangomis, senvagėmis, šaltiniais, šlapiais baltalksnynais bei salpinės pievas su gausia augalijos ir gyvūnijos įvairove	540,13	- / -	269 / 540,13
2.	<i>Palaraisčio telmologinis</i>	Išsaugoti turtingą rūšimis Palaraisčio aukštapelkę	346,46	- / -	- / 346,46
Biosferos poligonai					
1.	<i>Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligonas</i>	Išsaugoti miškų ekosistemą, ypač siekiama apsaugoti vietines vapsvaėdžių, jerubių, gervių, žvirblinių pelėdų, juodųjų meletų, vidutinių margųjų genių ir tripirščių genių perinčias populiacijas.	5173,2	- / -	- / 244

9.4.-2. lentelė. „Natura 2000“ teritorijos planuojamoje Gaižiūnų karinio mokymo teritorijoje.

Eil. Nr.	Teritorijos pavadinimas (kodas)	Teritorijos grupė	Aptinkamos Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės, augalų ir gyvūnų rūšys	Plotas, ha	Į esamos / planuojamos teritorijos ribas įsiterpusių „Natura 2000“ teritorijų plotas, ha	
					Karinio poligono	Karinio mokymo teritorijos
1.	<i>Lomena ir Verksinė (LTJOA0008)</i>	BAST	7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 9050 Žolių turtingi eglynai; 91E0 Aliuviniai miškai; 9180 Griovų ir šlaitų miškai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 9010 Vakarų taiga	540,13	- / -	269
2.	<i>Palaraistis (LTKAI0009)</i>	BAST	91D0 Pelkiniai miškai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 9050 Žolių turtingi eglynai; 91E0 Aliuviniai miškai	346,46	-	- / 346,46
3.	<i>Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB006)</i>	PAST	Vapsvaėdžiai (<i>Pernis apivorus</i>), jerubių (<i>Bonasia bonasia</i>), gervių (<i>Grus grus</i>), žvirblinių pelėdų (<i>Glaucidium passerinum</i>), juodųjų meletų (<i>Dryocopus martius</i>), vidutinių margųjų genių (<i>Dendrocopos medius</i>) ir tripirščių genių (<i>Picoides tridactylus</i>) vietos perinčias populiacijas	5173,19	-	- / 243,49

Nenumatyta keisti saugomų teritorijų, patenkančių į karinio mokymo teritoriją, apsaugos ir tvarkymo reglamentų, kurių turi būti laikomasi vykdant karinę veiklą. Karinio mokymo teritorijoje esančios saugomos teritorijos funkcionuoja kaip šaudymo saugos zonos ir jose karinės pratybos ir mokymai nevykdomi.

Specialūs aplinkosauginiai reikalavimai karinės veiklos vykdymui saugomose teritorijose bus nustatomi sprendinių konkretizavimo stadijoje.

Vykstant kariniams mokymams, neišvengiamai bus daromas tam tikras poveikis aplinkai, todėl planuojant pratybas turi būti skiriamas reikiamas dėmesys žmonių, augalijos, gyvūnijos apsaugai, atliekų tvarkymui bei taikomos prevencinės priemonės, padedančios išvengti oro, vandens ir dirvožemio taršos. Vienas iš pagrindinių poligono aplinkos apsaugos būklės stabilumo ir kokybės garantų – vykdant karinę veiklą laikytis šalyje galiojančių aplinkosaugos teisės aktų.

Karinio mokymo teritorijose esančią miškų ūkio ir kitos paskirties žemę ir miškų išteklius valdo miškų urėdijos.

Visa galima veikla karinio mokymo teritorijose yra reglamentuota LR Vyriausybės 2000 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 545 „Dėl Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų“.

Racionalaus žemės gelmių išteklių išsaugojimas ir naudojimas vykdomas LR teisės aktų nustatyta tvarka.

9.5. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga

Kaišiadorių rajone plečiamoje karinio mokymo teritorijoje nėra kultūros paveldo objektų ir/ar jų apsaugos zonų, kurios būtų įrašytos į Kultūros vertybių registrą.

9.6. Susisiekimo sistemos plėtojimo koncepcija

Pagrindiniai įvažiavimai ir išvažiavimai į Gaižiūnų karinio poligono teritoriją yra iš Ruklos miestelio bei Gaižiūnų geležinkelio stoties, t. y. planuojamos teritorijos šiaurinės pusės. Karinio poligono ir karinio mokymo teritorijas su Jonavos miestu jungia valstybinės reikšmės krašto kelias Nr. 143 „Jonava–Žasliai–Kalniniai Mijaugonys“ bei rajoninis kelias Nr. 1503 „Jonava–Gaižiūnai“.

Susisiekti su plečiama karinio poligono dalimi pratybų ir mokymo metu siūloma geležinkelio ruože Jonava-Kaišiadorys pagal galimybę įrengti dvi dviejų lygių sankirtas ir vieną papildomą nereguliuojamą pervažą 5 km atstumu nuo esamos Gaižiūnuose, skirtą karinės technikos pravažavimui.

9.7. Inžinerinės aplinkos plėtojimo koncepcija

Inžinerinės infrastruktūros Kaišiadorių rajono savivaldybės teritorijoje plečiant Gaižiūnų karinio mokymo teritoriją nenumatoma.

Melioracija. Planuojamoje teritorijoje yra melioracinė sistema, susidedanti iš sausinamųjų griovių tinko. Dalis griovių yra užaugę medžiais ir krūmais ar savaime sunykę. Tai sąlygoja kai kurių poligono vietų užmirkimą. Intensyviai naudojamose teritorijose būtina rekonstruoti esamą melioracinę sistemą, esant poreikiui, įrengti naują.

Gairinė sauga. Miškų priešgaisrinė apsauga. Priešgaisrinę miško apsaugą reglamentavo Priešgaisrinės miško apsaugos taisyklės patvirtintos LR vyriausybės 1995 m. balandžio 7 d. Nr. 500. Jose pateikti bendri reikalavimai, priešgaisrinių juostų įrengimas, gaisrų gesinimo organizavimas, miškų urėdijų, naudotojų ir savininkų funkcijos. Priėmus Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros

2012-2020 metų programą, (patvirtinta 2012 m. 05 23 d. Nr. 569) kurios tikslas yra sukurti ir palaikyti bendrą valstybinę miško priešgaisrinių priemonių sistemą, užtikrinančią visų nuosavybės formų miškų priešgaisrinę apsaugą.

Lietuvos Respublikos teritorijos miškuose taikoma vientisa valstybinė priešgaisrinių priemonių sistema, apimanti stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrines saugos priemones. Svarbiausieji šios sistemos tikslai yra mažinti miško gaisrų pavojų, vykdyti jų prevenciją, didinti medynų atsparumą gaisrams, prognozuoti, stebėti ir gesinti gaisrus. Plečiamoje karinio mokymo teritorijoje būtina užtikrinti miškų priešgaisrinių apsaugos taisyklių laikymąsi.

Apibendrinimas. Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano koncepcijos II-oji alternatyva yra parengta vadovaujantis planavimo darbų programoje nustatytais planavimo tikslais ir uždaviniais. Bendrojo plano sprendiniai rengiami derinant bendras karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos ir juose vykdomos veiklos plėtros galimybes su vietos savivaldybės plėtros poreikiais, gamtos ir kultūros paveldo objektų apsauga, numatant racionalaus žemės gelmių išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemones.

Įgyvendinus Gaižiūnų karinio poligono plėtrą bei nustačius teritorijų tvarkymo režimus, poligone esamų ir planuojamų šaudyklų saugos zonos patektų į poligono teritoriją ir atsirastų laisvos teritorijos vienetų manevrai. Taip būtų užtikrintas saugumas šaudymų metu ir tai neįtakotų taktinių pratybų, vykdomų kitoje poligono teritorijoje. Padidinus poligono teritoriją būtų sudarytos sąlygos kuopai ir kuopos grupės dydžio vienetui atlikti manevrą bei vykdyti rengimą pagal nustatytus standartus, neįtakojant kitų karinių ir karinio mokymo vienetų veiklos. Kariniams vienetams bus suteikiamos maksimalios galimybės pasiekti kovinio parengtumo standartus, užtikrinama priimančiosios šalies parama kuopos ir bataliono dydžio vienetui, užtikrinama sauga pratybų metu, užtikrinami aplinkos apsaugos reikalavimai.

10. VERTINIMO METU IŠKILUSIŲ PROBLEMŲ APRAŠYMAS

Bendrojo plano sprendinių strateginio pasekmių aplinkai vertinimas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967, patvirtintu „Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu“ ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentu. Bendrojo plano SPAV ataskaita buvo rengiama vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 2 priedu „Privaloma strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos sudėtis“.

Rengiant Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą, informacijos kiekis, kuris leistų įvertinti reikšmingas galimas bendrojo plano įgyvendinimo pasekmes, buvo pakankamas. Didesnė vertinimo problema susijusi su aiškių metodikų, tam tikriems aspektams vertinti, trūkumu. Poveikis aplinkai gali būti labai įvairus, atsižvelgiant į prevencines ir kompensacines priemones, kurios gali būti detalizuojamos žemesniuose planavimo lygmenyse - detaliuosiuose planuose, taip pat specialiuosiuose planuose bei objektų techniniuose projektuose ir jų realizacijose. Todėl nustatyti apibendrintą poveikį aplinkai savivaldybės teritorijos dalies bendrajame plane dėl įvairių faktorių tampa problematiška, o vertinimas tampa deklaratyvus.

11. STEBĖSENOS PRIEMONIŲ APRAŠYMAS

Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėseną vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 7 d. įsakyme Nr. D1-21, „Dėl kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka Savivaldybės ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos rengiamos kas metus ir ne rečiau kaip kas 2 metus viešinamos planavimo organizatoriaus tinklalapyje.

Aplinkos monitoringas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. D1-546 „Dėl Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų patvirtinimo“, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais aplinkos monitoringą.

12. SANTRAUKA

Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio mėn. 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtinto „Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo“ reikalavimais. SPAV leidžia įvertinti galimą bendrojo plano sprendinių poveikį planuojamos teritorijai, išnagrinėjant įvairias plėtros sprendinių alternatyvas, bei numatyti ir įvertinti galimas reikšmingas plano įgyvendinimo pasekmes. SPAV padeda išvelgti bendrojo plano preliminarių sprendinių privalumus ir trūkumus, bei tobulinti sprendinius jau ankstyvoje planavimo stadijoje. Tai leidžia pasiūlyti reikiamas prevencines priemones galimoms neigiamoms pasekmėms išvengti ir/ar sumažinti bei parinkti tinkamiausius sprendinius tolimesniam jų plėtojimui ir įgyvendinimui.

SPAV procedūros atliekamos valstybės lygmens bendrajam planui, kuriam 2017 m. liepos mėnesį parengtas SPAV apimties nustatymo dokumentas ir pateiktas SPAV subjektų nagrinėjimui. Pagal SPAV apimties nustatymo dokumentą buvo pradėta rengti SPAV ataskaita.

Ataskaitą sudaro 12 skyrių ir priedai. Pirmame skyriuje pateikiama informacija apie SPAV rengimo organizatorių ir SPAV dokumento rengėją.

Antrame skyriuje pateikiama informacija apie Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano pagrindinius tikslus bei sąsajas su kitais planais bei programomis.

Trečiame skyriuje pateikiamas esamos būklės įvertinimas bei jos pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas. Esamos būklės ir jos pokyčių analizė apima: teritorijos struktūros vertinimą, gamtinę aplinką ir kraštovaizdį, susisiekimo sistemą, inžinerinę infrastruktūrą.

Ketvirtame skyriuje pateikiama informacija apie teritorijas ir aplinkos komponentus, kurie gali būti reikšmingai paveikti įgyvendinant bendrojo plano sprendinius. Tai yra saugomos teritorijos ir „Natura 2000“ teritorijos, gamtinis karkasas, taip pat kultūros paveldo objektai.

Penktame skyriuje pateikiamos su bendrojo plano įgyvendinimu susijusios aplinkos apsaugos problemos. Poveikiui aplinkai sušvelninti ir minimizuoti, būtina taikyti poveikio aplinkai prevencijos ar mažinimo priemones.

Šeštame skyriuje pateikti tarptautiniu, Europos bendrijos ir nacionaliniu lygmenimis nustatyti aplinkosaugos tikslai, susiję su rengiamu Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendruoju planu ir į kuriuos reikės atsižvelgti.

Septintame skyriuje pateiktos galimos reikšmingos pasekmės aplinkai. Pasekmių aplinkai įvertinimas atliekamas įvertinant koncepcijos alternatyvų sprendinių pasekmes ir sudarant pasekmių

aplinkai lentelę. Galimos reikšmingos bendrojo plano pasekmės vertinamos socialinei, ekonominei ir gamtinei aplinkai, kultūros paveldui, aplinkos kokybei, visuomenės sveikatai, materialiajam turtui.

Taikant tinkamas poveikio prevencines, mažinimo ir kompensavimo priemones, galima sumažinti arba išvis išvengti neigiamo poveikio aplinkai. Rekomenduojamos poveikio mažinimo priemonės, pateikiamos ataskaitos aštuntame skyriuje.

Devintame skyriuje pateikiamas apibendrintas koncepcijos alternatyvų apibūdinimas.

Dešimtame skyriuje trumpai aprašytas vertinimas bei sunkumai, iškilę rengiant pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą.

Vienuoliktame SPAV ataskaitos skyriuje pateikiama informacija apie rekomenduojamas stebėsenos (monitoringo) priemones įgyvendinant bendrojo plano sprendinius.

13. GRAFINĖ DALIS

PRIEDAI

Lietuvos kariuomenės mokymo ir doktrinų valdybos 2018-01-11 raštas Nr. IS-20 Dėl informacijos, reikalingos Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrųjų planų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoms papildyti, pateikimo“

LIETUVOS KARIUOMENĖS MOKYMO IR DOKTRINŲ VALDYBA

Biudžetinė įstaiga, Šv. Ignoto g. 8, LT-01120, Vilnius.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188732677, PVM mokėtojo kodas LT887326716
Valdybos duomenys: biudžetinės įstaigos filialas, Viršuliškių g. 36, LT-05110 Vilnius,
tel. (8 5) 210 3601, faks. (8 5) 210 3631, el. p. bdm.mdv@kam.lt, filialo kodas 2887 69790

Infrastruktūros plėtros departamentui prie KAM

2018-01-11 Nr. IS-20
[2017-12-14 Nr. IS-1525

Kopija
KAM Logistikos departamentui

DĖL INFORMACIJOS, REIKALINGOS JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖS DALIES (KARINIO POLIGONO IR KARINIO MOKYMO TERITORIJOS) IR KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS DALIES (KARINIO MOKYMO TERITORIJOS) BENDRŲJŲ PLANŲ STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO ATASKAITOMS PAPILDYTI, PATEIKIMO

Atsižvelgdami į Infrastruktūros plėtros departamento prie Krašto apsaugos ministerijos 2017 m. gruodžio 14 d. raštą Nr. IS-1525 (1.18) „Dėl informacijos, reikalingos papildyti Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos) ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrųjų planų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitas“, informuojame Jus, kad Gaižiūnų poligono plėtra, į kurią numatyta įtraukti karinio mokymo teritorijos dalį, apimančią Lomenos kraštovaizdžio draustinio, Palaraisčio telmologinio draustinio ir Būdos-Pravieniškių miškų biosferos teritorijas, būtina šaudymo pavojaus zonoms užtikrinti. Neįtraukus minimų teritorijų į Gaižiūnų poligono plėtrą, esamos šaudyklos negalės tinkamai funkcionuoti pagal paskirtį, kita karinė veikla aukščiau įvardytose saugomose teritorijose nebus vykdoma.

Taip pat informuojame, kad poligonų teritorijose vykdomą veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2008 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. V-555 „Dėl Karinių pratybų aplinkos apsaugos taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos taisyklės ir Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomojo pulko vado 2013 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. V-121 „Dėl Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomojo pulko Gaižiūnų poligono naudojimo taisyklių patvirtinimo“ bei Lietuvos kariuomenės Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro viršininko 2016 m. rugpjūčio 12 d. įsakymu Nr. V-368 „Dėl Generolo Silvestro Žukausko poligono taisyklių tvirtinimo“ patvirtintos poligonų taisyklės, kurios bus papildytos Lietuvos Vyriausybės

nutarimais patvirtinus Jonavos, Kaišiadorių ir Švenčionių rajonų savivaldybių dalių (karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų) bendruosius planus.

Štabo viršininkas,
laikinais vykdantis Lietuvos kariuomenės
Mokymo ir doktrinų valdybos vado funkcijas

plk. lt. Andriejus Grachauskas

kpt. Nerijus Rocevičius
25494
Originalas nebus siunčiamas

100 Atkurtai
Lietuvai

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno skyriaus 2017-07-31 raštas Nr. (1.29-K)2K-896 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumento“

Valstybės įmonė
VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS
2017 m. 08 mėn. 03 d.
Nr. G-2403

**KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
KAUNO SKYRIUS**

VĮ Valstybės žemės fondas
Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius
Konstitucijos pr.23-401, LT-08105, Vilnius,
tel.: 8 62646517

2017-07-31 Nr. (1.29-K)2K-896
Į 2017-07-13 Nr. 337

DĖL JONAVOS R. SAV. DALIES (KARINIO POLIGONO IR KARINIO MOKYMO TERITORIJOS RUKLOS SEN.) BENDROJO PLANO IR KAIŠIADORIŲ R. SAV., DALIES (KARINIO MOKYMO TERITORIJOS) BENDROJO PLANO STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTO

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno skyrius išnagrinėjo ir pritaria parengtam Jonavos r. sav. dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos sen.) bendrojo plano ir Kaišiadorių r. sav., dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentui.

Informuojame, kad rengiant projektus būtina nenumatyti darbų galinčių pakenkti kultūros paveldo objektų autentiškumui, jų vertingosioms savybėms bei neigiamai įtakoti saugomų objektų kraštovaizdį ar apžvalgos galimybes.

Šis sprendimas gali būti skundžiamas LR Viešojo administravimo įstatymo (Žin., 1999, Nr. 60-1945; Žin., 2006, Nr. 77-2975) 36 str. nustatyta tvarka.

Atsakymą parengė ir esant klausimams Jums suteiks reikiamą informaciją Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno skyriaus vyr. specialistas Mindaugas Norkus, tel. 8-37 205883, paštas: mindaugas.norkus@kpd.lt.

Informuojame, kad Jūsų patogumui jau galite naudotis Kauno teritorinio padalinio internetiniu puslapiu <http://kaunas.kpd.lt/lt>. Jame galite pranešti apie pažeidimą, rasti Jus dominančią informaciją, rasti prašymų blankus bei gauti kitas elektronines paslaugas.

Vedėjas

Svaigedas Stoškus

Atkurtai
Lietuvai

Vyr. specialistas Mindaugas Norkus, tel. 8 37 20 58 83, el. paštas: mindaugas.norkus@heritage.lt

---

Valstybės biudžetinė įstaiga, Šnipiškių g. 3, LT-09309, Vilnius
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188692688
Skyriaus duomenys: Rotušės a. 29, LT-44033 Kaunas, tel. (8 37) 22 8641, el. p. kaunas@heritage.lt

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamento 2017-07-25 raštas Nr. 2.2-4137(17.5.4.2.22) „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumento“

**NACIONALINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRO
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
KAUNO DEPARTAMENTAS**

Biudžetinė įstaiga, Kalvarijų g. 153, LT-08221 Vilnius.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 291349070.
Departamento duomenys: K. Petrausko g. 24, LT-44156 Kaunas, tel. (8 37) 33 16 88, faks. (8 37) 33 16 80,
el. p. kaunas@nvsc.lt

VĮ Valstybės žemės fondas 2017-07-25 Nr. 2.2-4140 (17.5.4.2.22)
Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyriui | 2017-07-10 Nr. S-8104-3
Konstitucijos pr. 23-401 (A korpusas)
08105 Vilnius

**DĖL KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS DALIES (KARINIO MOKYMO
TERITORIJOS) BENDROJO PLANO STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI
VERTINIMO APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTO**

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamentas, pagal kompetenciją išnagrinėjęs Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentą, informuoja, kad pastabų ir pasiūlymų šiam dokumentui neturi.

Kauno departamento Visuomenės sveikatos saugos skyriaus vedėja,
laikiniai vykdanti Kauno departamento direktoriaus funkcijas Asta Liubinaite

J. Vilčinskienė, tel. (8 346) 52296, faks. (8 346) 52296, el. p. jurgita.vilcinskiene@nvsc.lt

Aplinkos apsaugos agentūros 2017-07-25 raštas Nr. 2.2-4137(17.5.4.2.21) Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentų“

Originalas nebus siunčiamas

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel. 8 706 62 008, faks. 8 706 62 000, el.p. aaa@aaa.am.lt, <http://gamt.a.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
El. p. info@am.lt

2017-07-~~25~~
I

Nr. (28.8)-A4-~~1654~~
Nr.

Kopija
VĮ Valstybės žemės fondas
El. p. krastotvarka@vzf.lt

DĖL JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖS DALIES (KARINIO POLIGONO IR KARINIO MOKYMO TERITORIJOS RUKLOS SENIŪNIJOJE) BENDROJO PLANO IR KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS DALIES (KARINIO MOKYMO TERITORIJOS) BENDROJO PLANO STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTŲ

Vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimo Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 7.2.1.1. punktu, persiunčiame nagrinėjimui Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentus.

PRIDEDAMA. El. dokumentų versijos.

Direktorius

Robertas Marteckas

Saulė Anisimovienė, tel. (8 37) 30 26 07, el.p. saule.anisimoviene@aaa.am.lt

100 Atkurta
Lietuvai

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2017-07-26 raštas Nr. 4-V3-1095(7.23) „Dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentų“

Originalas paštu
siunčiamas nebus

VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

Valstybės biudžetinė įstaiga, Antakalnio g. 25, LT-10312 Vilnius,
tel. (8 5) 272 3284, faks. (8 5) 272 2572, el. p. vstt@vstt.lt, <http://www.vstt.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724381

VI „Valstybės žemės fondo“
Kraštovarkos ir teritorijų planavimo skyriui

2017-07-26

Nr. (4)-V3-1095(7.23)

I 2017-07-10

Nr. S-8104-4

DĖL STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTŲ

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) pagal kompetenciją „Natura 2000“ ir nacionalinių saugomų teritorijų bei jose saugomų gamtinių vertybių aspektu išnagrinėjo Jūsų pateiktus Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau – SPAV) apimties nustatymo dokumentus ir jiems nepritaria bei teikia šias pastabas:

1. Į Jonavos ir Kaišiadorių rajonų savivaldybių teritorijas patenkantis Lomenos kraštovaizdžio draustinis kartu yra Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ buveinių apsaugai svarbi teritorija (toliau – BAST) Lomena ir Verkstinė (LTJOA0008), įsteigta siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos buveines: 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės; 9050 Žolių turtingi eglynai; 91E0 Aliuviniai miškai; 9180 Griovų ir šlaitų miškai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 9010 Vakarų taiga. Kadangi karinį poligoną ir karinio mokymo teritoriją antrajame koncepcijos variante planuojama plėsti į BAST, apimant visą jo plotą, abiejų bendrųjų planų SPAV ataskaitose ypatingas dėmesys turi būti skirtas plano įgyvendinimo pasekmėms BAST saugomoms Europos Bendrijos svarbos buveinėms ir kitoms BAST ir kraštovaizdžio draustinyje saugomoms gamtinėms vertybėms įvertinti, atsižvelgiant į šioje teritorijoje planuojamas karines veiklas, ir priemonėms, leidžiančioms išvengti, sumažinti ar kompensuoti reikšmingas pasekmes, nustatyti.

2. Kaišiadorių rajonų savivaldybės teritorijoje esantis Palaraisčio telmologinis draustinis kartu yra BAST Palaraisčio (LTKAI0009), įsteigta siekiant išsaugoti Europos Bendrijos svarbos buveines: 91D0 Pelkiniai miškai; 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 9050 Žolių turtingi eglynai; 91E0 Aliuviniai miškai. Kadangi pagal antrąjį koncepcijos variantą planuojama išplėsti karinio mokymo teritorija apima visą BAST, Kaišiadorių savivaldybės dalies bendrojo plano SPAV ataskaitoje turi būti išsamiai įvertintos mokymo teritorijoje planuojamų karinių veiklų pasekmės vertingai ir jautriai pelkės ekosistemos ir joje saugomoms natūralioms buveinėms bei rūšims.

3. Kadangi pagal antrąjį koncepcijos variantą į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ paukščių apsaugai svarbios teritorijos (toliau – PAST) Būdos-Pravieniškių miškai (LTKAIB006) dalį planuojama išplėsti karinio mokymo teritorija apima čia saugomų jautrių trikdymui paukščių rūšių – vapsvaėdžio, pilkosios gervės, žvirblinės pelėdos veisimosi vietas, prašome į tai atsižvelgti vertinant šioje teritorijoje planuojamų karinių veiklų pasekmes PAST apsaugos tikslams ir numatant priemones, reikalingas reikšmingoms pasekmėms išvengti, sumažinti ar kompensuoti.

4. Tarnyba siūlo išnagrinėti ir įvertinti bendrųjų planų teritorinės plėtros koncepcijų variantus, numatančius karinio poligono ir karinio mokymo teritorijų plėtrą į alternatyvias gretimas teritorijas, nesiplečiant į naujus nacionalinių ir „Natura 2000“ tinklo saugomų teritorijų (Lomenos kraštovaizdžio draustinio – BAST Lomena ir Verkstinė; Palaraisčio telmologinio draustinio –

100 Atkurtai
Lietuvai

BAST Palarastis; Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligono – PAST Būdos-Pravieniškių miškai) plotus.

5. Prašome pažymėti visas Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas brėžiniuose ir aprašyti šias teritorijas tekstiniuose sprendiniuose.

Direktoriaus pavaduotoja

Rūta Lapinskiene

J. Vaškevičienė, 8 659 62910, el. p. jurate.vaskeviciene@vstt.lt

J. Pašukonis, 8 659 63299, el. p. jonas.pasukonis@vstt.lt

100 Atkurtai
Lietuvai

Valstybės įmonės Valstybės žemės fondas 2017-09-06 raštas Nr. S-10012 Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentų“

VALSTYBĖS ĮMONĖ
VALSTYBĖS
ŽEMĖS FONDAS

KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS

Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai
prie Aplinkos ministerijos
Antakalnio g. 25, LT-10312 Vilnius

2017-09-06 Nr. S-10012
Į 2017-07-26 Nr. (4)-V3-1095(7.23)

DĖL JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖS DALIES (KARINIO POLIGONO IR KARINIO MOKYMO TERITORIJOS RUKLOS SENIŪNijoje) BENDROJO PLANO IR KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS DALIES (KARINIO MOKYMO TERITORIJOS) BENDROJO PLANO STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTŲ

Išnagrinėję Jūsų 2017-07-26 rašte Nr. (4)-V3-1095(7.23) išdėstytas pastabas, papildėme Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentus pažymėdami brėžiniuose ir aprašydami tekstinėje dalyje visas Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitose bus analizuojamos bendrųjų planų įgyvendinimo pasekmės saugomoms Europos Bendrosios svarbos buveinėms, Buveinių apsaugai svarbioms teritorijoms, kitoms saugomoms gamtinėms vertybėms, saugomoms natūralioms buveinėms ir rūšims, taip pat Paukščių apsaugai svarbių teritorijų apsaugos tikslams. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje bus numatomos priemonės, reikalingos reikšmingoms pasekmėms išvengti, sumažinti ar kompensuoti.

Atkreipiame dėmesį, kad karinio poligono ir karinio mokymo teritorijų plėtra Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. XII-1228 pripažinta ypatingos valstybinės svarbos projektu. II koncepcijos variantu siūloma karinio poligono ir karinio mokymo teritorijų plėtra yra būtina tam, kad būtų įrengtas šiuolaikinis karinis poligonas, atitinkantis NATO ir sąjungininkų standartus ir keliamus reikalavimus, sudarytų sąlygas priimančiosios šalies paramos vykdymui, užtikrintų tinkamas tarnybos buitines, darbo ir mokymo sąlygas, atitinkančias sanitarines higienines normas, priešgaisrinius, aplinkos apsaugos ir darbo saugos reikalavimus. Jūs siūlote išnagrinėti ir įvertinti bendrųjų planų teritorinės plėtos koncepcijų variantus, numatančius karinio poligono ir karinio mokymo teritorijų plėtrą į alternatyvias teritorijas, nesiplečiant į naujus nacionalinių ir „Natura 2000“ tinklo saugomų teritorijų plotus. Paaiškiname, kad Organizatorius – Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministerija – pradiniam planavimo etape, prieš parengiant planavimo darbų programą, įvertinęs atstumus iki gyvenamųjų vietovių, mažiausią galimą poveikį saugomoms teritorijoms ir gamtinėms vertybėms, privačią nuosavybę ir kitus aspektus, pasirinko II koncepcijos variantu siūlomą teritorinės plėtos modelį, labiausiai atitinkantį NATO ir sąjungininkų standartus ir jiems keliamus reikalavimus.

Saugomoms teritorijoms, kuriose numatoma plėtra, reikšmingo poveikio nenumatoma, nes planuojamoje plėsti karinio mokymo teritorijoje nesikeičia nei žemės valdytojas, nei žemės paskirtis ar vykdoma veikla. Karinio mokymo teritorija užtikrina karių mokymą natūralioje aplinkoje. Karinio mokymo teritorijas Lietuvos kariuomenė naudoja šioms pagrindinėms karių ir karinių vienetų mokymo ir rengimo funkcijoms vykdyti: fiziniams karių rengimui, kariams treniruoti išgyventi sunkiomis sąlygomis, karo topografijos pratyboms, taktikos (kovos veiksmų miške imituojant šaudymą) pratyboms, taikos įgyvendinimo veiksmų pratyboms, kariniams vienetams judėti (kovine rikiuote ar kolonomis) į karinį poligoną, koviniu ir kitokiu kariniu transportu (išskyrus tankus) važiuoti miško keliukais, būtinam transporto manevravimui ir stovėjimui naudoti šalikeles ir kt. Karinio mokymo teritorijose miškų ūkio funkcijos vykdomos ir miškai naudojami rekreacijai, kai jose nevyksta mokymai ar pratybos. Tam tikrose

Valstybės įmonė Valstybės žemės fondas
Konstitucijos pr. 23-401 (A korpusas), LT-08105 Vilnius
Tel. (8 5) 262 3000, faks. (8 5) 262 1672
El. p. info@vzf.lt
www.vzf.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre
Kodas 120093212
PVM mokesčio kodas LT200932113
Atsiskaitomoji sąskaita Nr. LT43704406000323498
AB SEB bankas

GEODEZIJOS IR
ZEMĖTVARKOS
PASLAUGOS
www.vzf.lt

Skyriaus duomenys
Konstitucijos pr. 23-413 (A korpusas), LT-08105 Vilnius
Tel. (8 5) 261 8856
El. p. kratotvarka@vzf.lt

2

gamos draustinių vietose gali būti vykdomi kai kurie karių mokymo elementai, jeigu tai negali pakenkti saugomiems objektams ir neprieštaruja šių draustinių nuostatams, tik raštu suderinus šį klausimą su Aplinkos ministerija.

Pakartotinai teikiame papildytus Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentus ir prašome jiems pritarti.

PRIDEDAMA:

1. Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentas, 1 byla;
2. Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentas, 1 byla.

Skriaus vadovė

Rita Palčiauskaitė

Vida Bujauskienė, tel. 8-626-46517, el. p. vida.bujauskiene@vzf.lt

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2017-09-22 raštas Nr. 4-V3-1349(7.23) „Dėl Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentų“

Originalas paštu
siunčiamas nebus

**VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS**

Valstybės biudžetinė įstaiga, Antakalnio g. 25, LT-10312 Vilnius,
tel. (8 5) 272 3284, faks. (8 5) 272 2572, el. p. vstt@vstt.lt, <http://www.vstt.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724381

VĮ Valstybės žemės fondo
Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyriui
2017-09-22 Nr. (4)-V3-1349(7.23)
I 2017-09-06 Nr. S-10012

**DĖL JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖS DALIES (KARINIO POLIGONO IR
KARINIO MOKYMO TERITORIJOS RUKLOS SENIŪNIJOJE) BENDROJO PLANO IR
KAIŠIADORIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS DALIES (KARINIO MOKYMO
TERITORIJOS) BENDROJO PLANO STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI
VERTINIMO APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTŲ**

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Tarnyba) pagal kompetenciją nacionalinių saugomų teritorijų ir jose saugomų gamtinių vertybių bei Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų aspektu išnagrinėjo Jūsų pateiktus Jonavos rajono savivaldybės dalies (karinio poligono ir karinio mokymo teritorijos Ruklos seniūnijoje) bendrojo plano ir Kaišiadorių rajono savivaldybės dalies (karinio mokymo teritorijos) strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentus ir pastabų jiems neturi.

Informuojame, kad šis atsakymas per vieną mėnesį nuo jo gavimo gali būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatymo, Administracinių ginčų komisijų įstatymo nustatyta tvarka Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, LT-01402 Vilnius) ar Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius).

Direktoriaus pavaduotoja

Rūta Lapinskienė

